

JORDANIJOJE

DIRBTINOS VALSTYBĖS NATURALUS GALAS?

Praejusį savaitgalį kariškų maršų muzika sklido iš arabų radijo stočių. Kartais ji buvo pertraukiama šauksmo: "Nida! Nida! Nida!", kas lietuviškai reikėtų "Dėmesio, dėmesio" -- po ko sekė pranešimai iš Palestinos partizanų karo su Jordanijos armija. Iš pradžių atrodė, kad karo veiksmai vyko karaliaus Huseino armijos naudai, tačiau vėliau Sirijapasiuntė dalį savo tankų, tiesa "neoficialiai", ir jei ji taip elgsis toliau ir jos pavyzdžiu dar pasektų Irakas, Jordano dienos būtų suskaitytos. Net ir tuo atveju, jei šias eilu-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

tes rašant Egipto sostinėje skubiai sušaukta arabų valstybių valdovų konferencija sugebėtų rasti kokią saliamonišką sprendimą ir išsisiūbavusias kautynes sustabdytų -- per daug jau yra pralieto kraujo. Iš kitos pusės, Jordanijos valstybės egzistencija šiuo metu dar reikalinga Izraeliui, JAV, D. Britanijai, Saudi Arabijai, Egiptui ir net Sovietų Sąjungai -- visa tai kalbėtų už Jordanijos egzistencijos trumpesnę ar ilgesnę pratešimą.

Laukdami tolimesnės įvykių raidos, kurioje visados galimi netikėtumai, trumpai sustokime prie Jordanijos netolimos praeities. Nors kai kurios vietovės, kur vyko kautynės, yra žinomos nuo 1.800 metų prieš Kristų, teritorijoje, kuri šiandien priklauso Jordanijai nebuvo nepriklausomos valstybės iki antrojo pasaulinio karo pabaigos. Iki pirmojo pasaulinio karo valdoma turkų, toji teritorija po karo atiteko britų kontrolėn, kurie jai, įskaitant ir nūdieną Izraelį, gavo mandatą iš Tautų Sąjungos 1922 metais. Krašto dalies į Rytus už Jordano upės (Transjordanijos) valdovų buvo paskirtas emiras Abdulah, kuris faktinai norėjo tapti Sirijos karaliumi, bet tą kraštą kontroliavę prancūzai su tuo nesutiko. Abudulah valdomas kraštas iki 1939 metų padarė nemažai pažangos, tačiau apilamai imant tai buvo ir paliko neturtingas kraštas, be didesnių gamtos turtų, kurių tik maža dalis tiko žemės ūkiui.

Po antrojo pasaulinio karo Transjordanija 1948 metais liko nepriklausoma valstybe tačiau sąjungoje su D. Britanija. Izraelio įsisteigimo proga prasidėjusiame kare Jordanas dalyvavo arabų lygos pusėje ir 1949 metais pasirašant paliaubas gavo vakarinę Jordano upės pakraštį, kuris sudarė Palestinos dalį. Toji 2.000 kv. km. teritorija buvo formaliai inkorporuota į Jordanijos valstybę 1950 metais ir kartu su tuo prasidėjo Jordano bėdos. Palestiniečiai norėjo savo atskiros valstybės, kuri apimtų visą teritoriją nuo Jordano iki Viduržemio jūros, įskaitant ir dabartinį Izraelį. Palestinos arabai nemėgo karaliaus už jo sąjungą su britais, kuriuos laikė kaltais dėl Izraelio įkūrimo, o be to jie jau tėsė esą aukštesnės kultūros už Jordanijos gyventojus, neseniai buvusius klajūnus. Patį Abdulah dar svajojo sauprisijungti Siriją ir sudaryti iš jos, Jordanijos ir Palestinos "Didžiąją Siri-

ją". 1951 m. Abdulah buvo teroristo nužudytas. Jo vyr. sūnus Talal buvo pripažintas karaliautine tinkamu ir sostas atiteko jo sūnui Huseinui. Tas iš pradžių bandė surasti bendrą kalbą su Egiptu ir Sirija. Tačiau pastangos sudaryti bendrą arabų valstybių konfederaciją nedavė rezultatų. Kiekvienas kraštas ir kiekvieno krašto valdantis sluoksnis turėjo skirtingus interesus. Nusivylęs Huseinas pradėjo ieškoti vėl tampsresnių santykių su D. Britanija ir JAV, kurios jį rėmė nes jų interesai reikalavo nepriklausomo Jordano. Egiptas, Sirija ir Irakas, kaip žinia, pateko į sovietų intereso sferą. Po 1967 metų "šešių dienų" karo Vakarinis Jordano pakraštys vėl atiteko Izraelio kontrolėn. Jordanijoje gyvenę ir čia iš vakarinio pakraščio persikėlę arabai sudarė savo partizanų organizacijas, kurios gavo ginklų iš kitų arabų kraštų, sovietų ir kiniečių. Tų organizacijų vienintelis tikslas buvo karas su Izraeliu. Kariškai tačiau nė vienas arabų kraštas ir visi drauge nebuvo priaugę kovai su Izraeliu.

Susidarė sunkiai pakencijama padėtis. Sudrausti Palestinos partizanai būtų labai nepopuliari. Tuo tarpu Izraelis už partizanų veiklą laikė atsakingu tą kraštą, iš kurio jie puldavo ar turi savo bazes. Ir už kiekvieną partizanų žygį ar jo bandymą atsikėsdydavo Jordanui. Už tat Huseinas visą laiką bandė surasti kokią bendrą kalbą su partizanais. Neseniai jis priėmė amerikiečių pasiūlymą sudaryti 90 dienų paliaubas, per kurias būtų tariamasi dėl kokio taikingo sprendimo. Tai paaštrino rusenantią konfliktą su partizanais. Pagaliau Huseinas jau nebeturėjo kitos išeities kaip partizanus likviduoti, kas privedė prie partizanų susirėmimų.

KAZYS S. KARPIUS.

Dail. V. Stančikaitė-Abraitienė

KAZIO S. KARPIAUS AMŽIAUS DEIMANTINĖ SUKAKTIS

Veteranas laikraštinkas ir visuomenės veikėjas Kazys S. Karpius pagerbiamas jo deimantinėje amžiaus sukaktyje. Sukaktuvininko nueitas gyvenimo kelias ir atlikti darbai yra susirišę arba net augę su ateivių kartos veikla šiame krašte.

Kazys S. Karpius gimė 1895 metų liepos 20 d. Lietuvoje. Jo gimtinė -- Babcinos dvaras prie Nevėžio, Baltų valsč. Tėvas -- Simanas Karpavičius iš Pilionos, Marijampolės apskr., motina -- Marė Karpavičienė-Sutkaitytė iš Garliavos. Pavardę oficialiai sutrumpino

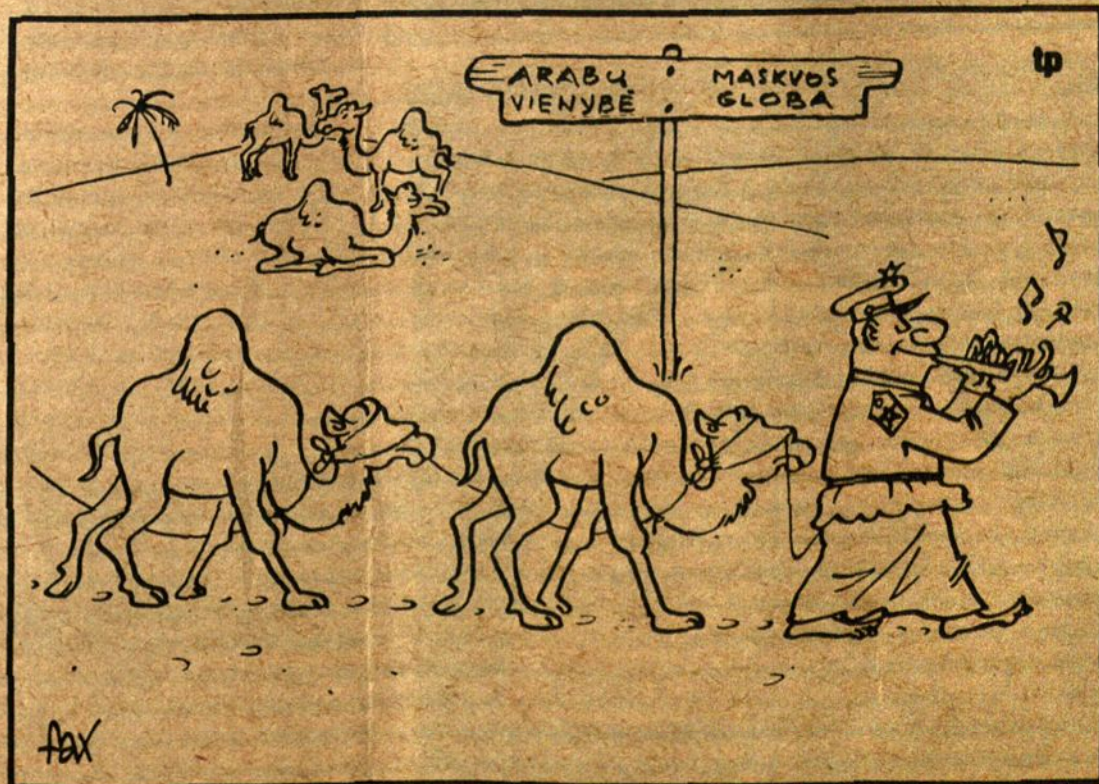
1928 metais, priimdamas JAV pilietybę. Gimtinės vietovę Nepriklausomybės laikais valdė gen. Vl. Nagevičius, su kurio šeima Karpiai susibičiuliavo dar anais laikais lankydami Lietuvoje. Sykių užsimezgusi artima draugystė išsilaikė iki pat šiolei.

Vyresnieji broliai, vėliau ir tėvas po 1905 m. revoliucijos išvyko Ameriką, kur 1909 metais atvyko ir šiandieninis mūsų sukaktuvininkas su likusiais šeimos nariais. Mokslo pradžią gavo Vilkiyoje, jį tęsė atvykęs čia, išnaudodamas kiekvieną progą daugiau ir giliau išsilavinti. Bet iš pat jaunystės užmez-

gęs ryšius su spaustuvėmis ir laikraščiais, nuo jų neabeatsiskyrė iki šiai dienai. Spaustuvininko amato pramoko Keleivio spaustuvėje Bostone, vėliau redaktoriaus padėjėju dirbo Vienybėje, Brooklyne ir Tėvynėje, New Yorke, kartu išitraukdamas į organizacijų veiklą.

Su Dirva Clevelande susirio 1917 m., ėmęs dirbti redaktoriaus pavaduotoju, o po poros metų perėmęs redaktoriaus pareigas. Nuo 1925 iki 1948 m. buvo Dirvos savininku-leidėju ir redaktoriumi. Kiek per tą laiką Kazys S. Karpius prirašė Dirvai straipsnių, reportažų, apysakų ir kitos laikraštinės medžiagos, gal tik jis vienas gali išsivaizduoti. Atskirais leidiniais, smulkesnių ar stambesnių knygų forma, yra išleidęs 35 knygas, kurios visos pasklido šiame krašte ir už jo sienų.

Į taip įvairų organizacinį veikimą šiame krašte išitraukęs 1915 metais, veikliai ir aktyviai reikėsi visą laiką, nesitraukdamas iš jo ir dabar. Gražiausius ir darbingiausius savo amžiaus metus paskyręs Clevelando lietuvių kolonijai, Kazys S. Karpius jau seniai yra tapęs vienu iš ne taip jau daugelio senosios ateivių kartos veikėjų, pažįtamų visose JAV ir dau-

Aklųjų karavanas...

(Nukelta į 8 psl.)

Šiandien ir rytoj

ORGANIZACIJA, kurios pavadinimas Batun (Baltic Appeal to United Nations) sulietuvinta su galūne "as", pasidarė familiarišku mūsų tarpe žodžiu: Batunas. Savo sąskambiu tas pavadinimas artėja prie Batuno spirito movens pavardės Balkūnas. Ir tai jau visai artina prie mūsų ir patią organizaciją.

Bet po klausimo ženklų tenka vertinti iš viso tos organizacijos reikšmą. Nors iš viso vien tik partizaninė veikla mums radiškai stūmia įvykių, nes partizaninė veikla gali naudoti nekonservatyvias mūsų veiklos metodus.

Taip yra ir su Batunu. Jo veiklai pasijunta misija: informuoti Jungtinių Tautų delegatus apie pavergtas Pabaltijo valstybes. Tai yra gana efemeriška misija, ir skeptikui sunku atrasti toje pasiimtoje misijoje realaus politinio pobūdžio bazę. Jungtinių tautų delegatūroms informaciją apie Pabaltiją niekad nebus per daug. Tačiau šiame atvejuje daug reiškia informavimo forma. Apeliacija dėl savo valstybės suverenumo privalo eiti tinkamu titulu ir tinkamu adresu.

Daugiausia svorio demokratiniame valstybėje turi savų piliiečių apeliacija į savo delegatus ir atstovus. Čia glūdi įpareigojimo ir kontrolės momentas. Todėl labai reikšminga yra Kanados lietuvių apeliacija į Otavą. JAV lietuvių spaudimas į Washingtoną. Vakarių Vokietijos lietuvių vizitas į Bonną. Lotynų Amerikos lietuvių turi savo puikius kontaktus su savo vyriausybėmis. Čia seka Australijos lietuvių, Prancūzijos lietuvių, Italijos lietuvių.

Batunas savo misijos siekiu turi Jungtinių Tautų delegacijų paruošimą žinoti apie Pabaltijo laisvės bylą ir, kada ateis momentas, balsuoti Pabaltijai palankia kryptimi. Tačiau lietuvių diplomatijos titulu dr. J. Žmuidzinai pareiškė, kad Laisvės bylos iškėlimas Jungtinėse Tautose būtų pragaištingas Lietuvai. Ta

(Nukelta į 2 psl.)

New Yorko tautinių šokių grupė, vadovaujama Jadvygos Matulaitienės, šoka Baltijos Festivalyje rugpjūčio 22 d. latvių parke Priedaine, Freehold, N.J. Festivalį rengė Batunas. V. Maželio nuotrauka

Šiandien ir rytoj

(Atkelta iš 1 psl.)

pat tvirtina Amerikos Lietuvių Taryba. Tam pritaria ir Vliskas. Tad pažiūra į Batuno misiją galėtų būti tikrai tada reali, jeigu, sakykim, dėl Rezoliucijos Nr. 416 būtų dirbta kontakte su Batunu. Vienas stumtų bylą, kitas indoktrinuotų delegatūras palaikyti tą bylą. Bet taip nėra, tos abi organizacijos, teko patirti, net šnairuoja viena į kitą, nes Batunas laiko rezoliucininkų judėjimą savo rimtu konkurentu.

Kaip žinia, ankstesnė Batuno veikla, su daug tūkstančių kaštavusia gatvės demonstracija ir daug tūkstančių kaštavusiu puslapiu New York Times numeryje sulaukė nepasisekimo. Eitynių su daug plėvėsuojančių vėliavų amerikiečių spauda nepastebėjo, ir skelbimas tarp 150 kitų puslapių tos dienos laikraščio dingio irgi nepastebėtas. Liko tiktai deficitas ir pagrindas, dėl aukų.

Delegatūros įpareigos tik priimti jiems patiekiamą medžiagą be nutarimo galios. Vyriausybės veikia savo piliečių spaudžiamos. Apie 80% to tariamo "atstovavimo" sudaro Afrikos tautos, net nepajėgiančios sumokėti savo metinių įnašų Jungtinėms Tautoms, jų kraštuose režimai nėra pastovūs, atrofiški bet kuriai baltųjų akcijai, išskyrus amerikinius dolerius, kuriais daug kur Amerika ir išlaiko tą kolosą ant molių kojų. Jų informacijai galima dirbti, jeigu nėra kas veikti. Europos tautos, puikiai informuotos Europos įvykių raidingyne, esant reikalui spręs problemą tikrai iš anksto susitarusios su galiūnais. Jų negalima nei nuteikti, nei "apšviesti" su kukliais Batun leidiniais.

Ir, sarkastiškai atrodo, jeigu ir sutiktų visi remti Pabaltijo bylą, ką remis, jeigu tos bylos JT raštinėje nėra? Kokią formalinę akciją gali dabar išvystyti bet kuri Pabaltijo valstybės palanki valstybė, jeigu vis nėra ir vis nėra formalinės atramos tokiai "rėmimo" akcijai? Tai yra problemos realybė.

Su makabrišku humoru dar reikia pridurti, kad Batunas nedisponuoja ir demonstrantais, kurie sukelia triukšmą spaudoje ir TV. Niekas nesusidėgins, niekas neprisirakins, niekas nesišvaistys akmenimis ar molotovo kokteiliais.

Mums tenka sveikinti neuilstamą Batuno aktyvumą, bet iki šiol savo veiklos misijos realybės Batunas nebuvo aptaręs.

KANADOS LIETUVIŲ DIENA

Kanados lietuvių dienos, tapusios jau gražia tradicija, šiemet atiduotos pravesi mažai Londono apylinkė. Londoniškiai, sutelkę visas savo turimas jėgas, pasiryžę pravesi šią didžiulę — reprezentacinę šventę tikėdamiesi visų tautiečių paramos ir talkos. Dabar, kai šventės terminas priartėjo ir, atrodo, visi paruošiamieji darbai jau atlikti, drįstama visus tautiečius kvieisti atsilankyti Londone ir pabendrauti, su s i pažinti,

pasidžiaugti lietuviško jaunimo kultūrine veikla ir smagiai praleisti laiką per ilgąjį savaitgalį — š. m. spalio mėn. 9-11 dienomis.

Lietuvių dienos pradeda mos spalio 9 dieną studijuojančio ir bendrai viso lietuviško jaunimo rengiamu linksmavakariu, kuris vyks lietuvių parapijos salėje, 1414 Dundas St. Pradžia 8 val. vakaro.

Šeštadienį, spalio 10 d., 2 val. po pietų Central High School patalpose, 509 Wa-

Philadelphijoje Lietuvių Bendruomenė rugpjūčio 16 d. suruošė lietuvių dieną, kurios metu buvo priimta rezolucija ir pasiūsta prezidentui Nixonui. Rezoliucijoje pasmerkiama Sov. Sąjunga, užgrobusi Baltijos valstybes. Nuotraukoje lietuvaite Anne Marie Wallash, tautybių gražuolė 1970 m., su gubernatoriaus pavaduotoju R. J. Broderick ir jo žmona.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

terloo St., bus įdomios sporto varžybos. Dalyvauti pažadėjo Kanados lietuvių sporto klubai ir Detroito Kovas.

Taip pat šeštadienį įvyks susipažinimo vakaras milžiniškoje Londono Arenoje, 65 Bathurst St. Pradžia 8 val. vak. Bus labai įvairi programa, veiks bufetas, gros puikus orkestras.

Sekmadienį, spalio 11 d. pamaldos bus 2 val. po pietų: katalikams — šv. Petro Bazilikoje, 196 Dufferin Ave.; evangelikams — Redeemer Luth. bažnyčioje, Wellington Cress Nr. 1.

Taip pat sekmadienį bus nuo 10 val. ryto atidaryta Prano Baltuonio medžių šaknų skulptūros paroda, 550 Wellington St. — Centennial Hall patalpose.

Lietuvių Dienų užbaigimo iškilmingas aktas ir didysis koncertas toje pačioje Centennial Hall bus pradėtas 4 val. po pietų. Koncerto programą atliks Kanados lietuvių jaunimo sambūriai: Hamiltono "Gyvatargas", Montrealio "Gintaras", Toronto "Gintaras" ir "Birbynė", Londono "Baltija" ir Delhi-Rodwey lietuvių jaunimo grupės.

Visos čia minimos parengimų vietos yra beveik Londono miesto centre; viena nuo kitos visai netoli ir todėl lengvai pasiekiamos.

Atvykstančių svečių patogumui, Lietuvių Dienų reikalui bus teikiamos informacijos telefonais: šeštadienį nuo 10 val. ryto — tel. 455-3129; šeštadienį nuo 7 val. vak. — tel. 432-6755.

Todėl dar kartą XVI-tos Kanados Lietuvių Dienos Komitetas savo ir visų londoniškų vardu maloniai kviečia visus atsilankyti Londone.

L. E-tas

ANTROJI PABALTIJOS STUDIJŲ KONFERENCIJA SAN FRANCISCO

Padėkos dienos (Thangsgiving) savaitgalio proga, lapkričio 26-29 dienomis, San Jose Valstybinėje Kolegijoje (San Jose State College) prie San Francisco įvyksta antroji Pabaltijo Studijų Konferencija, kurioje skaitys visą eilę paskaitų apie Pabaltijo tautų kultūrą, meną bei istoriją žymesnieji lietuvių, latvių ir estų profesoriai bei mokslininkai dėstantieji šiuo metu įvairiose Amerikos bei Vakarų Europos aukštosiose mokyklose. Šios konferencijos tikslas supažindinti kitataučius su Pabaltijo tautų kultūra, praeitimi ir šiandienine tų tautų padėtimi rusų okupacijoje. Kartu bus tos pačios kolegijos patalpose ir Pabaltijo tautų kultūros bei tautodailės paroda. Iš lietuvių šioje konferencijoje skaitys paskaitas prof. V. Vardys, prof. M. Gimbutienė, prof. R. Sealey ir eilę kitų. Šis visuma numatoma apie 30 paskaitų bei pranešimų, paruoštų atitinkamų sričių specialistų.

Iškilmingas konferencijos atidarymas įvyks ketvirtadienį, lapkričio 26 dieną, 11 valandą San Jose kolegijos koncertų salėje. Toliau paskaitos bei pranešimai vyks lygiagrečiai keturiose auditorijose. Šeštadienį, lapkričio 28 d., 7 valandą vakare bus banketas Hyatt House Hotel, 1740 North First St., San Jose.

Konferencijos vyriausioji būstinė taip pat bus to paties San Jose Hyatt House viešbučio patalpose, kuris iš savo 525 kambarių 200 sutiko užleisti konferencijos dalyviams žymiai žemesnėmis kainomis negu paprastai įvairioms konferencijoms yra taikoma. Rezervacijų reikalui kreiptis

EUROPOS LIETUVIAI

LIUDAS VISMANTAS

LIETUVIŲ JAUNIMO VARŽYBOS VAKARŲ VOKIETIJOJE

Išemigravus daugumai lietuvių iš V. Vokietijos į užjūrius, čia beliko nedidelis kiekis jaunimo. Maža dalis šio jaunimo siekė mokslo Vasario 16 gimnazijoje, vokiečių universitetuose ar specialiose mokyklose. Dauguma gi to jaunimo liko stovyklose, lankė vokiečių pradžios ar vidurines mokyklas ir išsijungė į vokiečių ūkį. Organizuoti jaunimo būriai tebuvo Vasario 16 gimnazijoje, universitetuose ir vienas kitas skautų būrelis stovyklose.

Gimnazijoje visą laiką veikė ateitininkai, skautai ir evangelikų jaunimo ratelis. Kitos ideologinės ar politinės srovės, matyt, nerado reikalo skaldyti jaunimą ir savo organizacijų gimnazijos moksleivių tarpe neorganizavo. Tačiau moksleivija buvo gana kritiška, ji nepasitenkino vienos srovės ideologija, galvojo savarankiškai ir ieškojo savų kelių. Net tie patys ateitininkai, išėję iš gimnazijos, nutraukė ryšius su savo organizacija ir nuėjo į priešingus ideologinius sambūrius. Jau toks psichologinis dėsni: kur dominuoja vienas režimas, tendžiausiai gimsta antirežiminis jėgų.

Senieji, norėdami jaunimą išlaikyti po savo skvernu, sugalvojo Jaunimo sekciją bendruomeninės veiklos ribose. Tačiau šios sekcijos vadovybė buvo sudaryta daugiausia iš senųjų veikėjų, o jaunimas turėjo tik klausyti, ką senieji jiems padiktuos. Todėl ir šioje sekcijoje atsirado opozicionierių, kurie pareikalavo, kad jaunimas pats turi suorganizuoti demokratiškai ir išsirinkti demokratiniu būdu savo vadovybę. Šią tezę vykusiai gynė buvęs LB VK valdybos narys jaunimo reikalams stud. Andrius Šmitas. Kai jis viešai tarybos sesijoje pareiškė, kad jis yra socialdemokratas, tai po to jis buvo izoliuotas iš valdybos, o jaunimo reikalams tvarkyti tarybos dauguma (frontininkai) sudarė dvi referantūras, kurioms vadovauti parinko: tėvą A. Bernatonį — vaikams ir kun. A. Bungą — jaunimui.

Suprantama, kad gyvenamojo krašto aplinka taip pat daro didelę įtaką jaunimui. V. Vokietijoje dominuoja dvi politinės srovės: krikščionys demokratai ir socialdemokratai. Trečioji — liberalų — srovė yra daug silpnesnė ir negausi. Todėl ir lietuvių jaunimas pastaruoju metu V. Vokietijoje yra pasidalijęs į dvi grupes: ateitininkų, kuriuose dar varžosi dvi lietuviškos katalikinės grupės: krikščionys demokratai ir frontininkai, ir socialdemokratų. Socialdemokratinis jaunimas susiorganizavo prieš keletą metų Bonnoje. Jis yra gana aktyvus bendruomenės veikloje, pvz. R. Šileris — Bonnos-Koelno apyl. pirm., A. Pacevičius — Bielefeldo apyl. pirm., K. Dikšaitis veikia platesnėje bendruomenėje.

Spauda visuomet buvo ir bus vienas svarbiausių ginklų ideologinėje kovoje. Todėl suprantama, kad ir Jaunimo sekcija griebėsi spaudos ir ėmė leisti "Jaunimo žodį". Kurį laiką šį jaunimo laikraštį redagavo V. Bartusevičius, ateitininkų veikėjas. Jam atsisakius iš redaktoriaus pareigų, "Jaunimo žodį" redagavo Brazaitienė, Brazaitis ir G. Bauras. Dėl šio laikraščio linijos kilo triukšmas. Dėšiniųjų senimas pasijuto stipriai šio laikraščio atakuojamas ir atvirai kritikuojamas. Griebtasi net tokių priemonių: red. G. Bauras, buvęs Vasario 16 gimnazijos mokytojas, atleistas iš mokytojo pareigų. Grėsi pavojaus "Jaunimo žodžiui" žlugti. Tik stud. And. Šmito dėka "Jaunimo žodis" vėl toliau egzistuoja.

Tautinės srovės jaunimas V. Vokietijoje nėra organizuotas. Apskritai, dauguma lietuviško jaunimo yra nepolitiška. Be abejo, lietuvišką jaunimą labai stebi, vilioja ir traukia savo pusėn vokiečiai. Tai didžiausias pavojus jaunimui suvokietėti. Senimas užuot varžėsis dėl jaunimo "dūšelių", turėtų labiau susirūpinti lietuvių išlaikymu ir stiprinimu jaunimo tarpe.

***

- Nidos leidykla Londone išleido Vytauto Alanto novelių knygą "Nemunas teka per Atlantą", ir A. Vaičiulaitis "Mūsų mažoji sesuo". Abi knygos patrauklios skaityti senimui ir jaunimui.
- Nottinghamo Lietuvos Argimimo Sąjūdžio skyrius rugsėjo 26 d. Ukrainiečių klubo salėje suruošė Tautos šventės minėjimą, kuriame gausiai dalyvavo lietuvių ir kitataučių.
- Bradforde rugsėjo 12 d. Tautos šventės minėjimą suruošė Liet. Vyties klubo valdyba. Paskaitą laikė P. Mašalaitis iš Londono, į minėjimą atsilankė ir lietuvių ekskursija iš Derby.
- Vasario 16 gimnazija rugsėjo 8 d. pradėjo naujuosius mokslo metus. Į gimnaziją įstojo 23 nauji mokiniai. Iš JAV arvyko 3 mok. iš Kolumbijos 2. Viso šiuo metu gimnazijoje yra 73 mokiniai. Šios gimnazijos kapelionas kun. St. Šileika pasitraukė iš pareigų. Naujuoju kapelionu būsiąs paskirtas tėvas Konstantinas iš Muensterio.

tiesiai į viešbučio administraciją: The San Jose Hyatt House Hotel, 1740 North First Street, San Jose, Cal. 95112 (tel. 408-298-0300). City Center Motel, Town House Motel ir Sainte Claire Hotel taip pat yra pažadėję tam tikrą skaičių kambarių papigintomis kainomis. San Jose Metropolitan Transport Ass'n. pažadėjo vežioti konferencijos da-

lyvius tarp Hyatt House viešbučio ir San Jose kolegijos nemokamai.

Norintieji daugiau informacijų apie šią konferenciją prašomi kreiptis į San Francisco lietuvių bendruomenės pirmininką prof. R. Sealey, 1206 Milvia Street, Berkeley, Calif. 94709, arba sekretorių I. Bartkų, 1001 Pine Street, Apt. 907, San Francisco, Calif. 94109.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRAŠANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

Daugiau bendravime su Australijos lietuviais

Nepriklausomos Lietuvos laikais mūsų spaudoje Australijos gyvenimo temos buvo retos ir visas gyvenimas, kuris žemės planetos apverstoje pusėje vyko, nekėlė daug ir intereso. Galbūt domėjosi tik fantas-tai, kaip keliauninkai, šalčius ir Paškauskas. Galbūt domėjosi dar filatelistai, kiek tai liečia pašto ženklų egzotiką.

Bet po didžiosios tragedijos, kada tūkstančių tūkstančiai mūsų tapo išblokšti iš tėvynės dėl okupanto invazijos, Australija pasidarė ir ryškesnė ir artimesnė. Australija juo toliau, tuo labiau darosi savėnė, vis dažniau aplankomas savo kietas.

Keli tūkstančiai išeivių nusėdo Australijos neaprepiamuose plotuose. Jie atnešė su savimi nepasimetusias nuotakas, tautinio kolektyvizmo dvasią ir igimtą lietuviams organizavimosi instinktą. Ten gyvenimas juos sutiko žiauriau negu mus čia Amerikoje. Imigrantus Australijoje pasitiko lokalinis antagonizmas, aborigėnų baltųjų perdėtas konservatizmas, žmogėdriškas noras tuč tuojau suvirškinti ir asimiliuoti tą mažytę tautinę mažumą, kuri tačiau buvo turin-gesnė savo kultūra ir intelektualu. Pokoliolikos metų viskas pakito. Lietu-viai atsistojo ant savo kojų ir tapo tarp australų pripažinta mažuma, kas iškovoti anglo-saksų visuomenėje reiškia didžiulį laimėjimą. Jieta-po šakota ir gerai organizuota mase.

Juozo Bačiūno dažnos kelionės į Australiją tar-tum pasidarė JAV ir Aus-tralijos lietuviškų kolo-nijų tiltu.

Australijos lietuvių, kas neišvengiama pla-čiai kolonijai, nesutiki-mai bei laimėjimai, jau dažnai suprantami ir ki-toms kolonijoms. Kultū-rinio, ekonominio bei po-litinio gyvenimo evoliucija yra to pat poslinkio

ir tempo, kaip ir kitose kolonijose.

Tolima Australijos lie-tuvija, atrodo, pilniau-siai nušviečiama Ameri-koje per Dirvą. Vladas Radzevičius čia eina iš tikimo Australijos lietu-vių visuomenės metraš-tininko pareigas. Iš Dir-vos australiškosios skil-ties, kaip lengva paste-bėti, kiti leidiniai "sko-linasi" žinių, dažnai "už-miršdami" pažymėti šal-tiniais.

Kai kur Australijos lie-tuvija eina mūsų pėdo-mis. Jie irgi skundžia-si mūsų visuomeniškai epideminėmis ligomis. Bet kai kur jie pralen-kia amerikine lietuvių savo gražiais pavyz-džiais, meile savo kny-gai, savo tautinėmis ap-raiškoms, savo inicia-tyva steigti, pav. kny-gynus.

Kiek gi lietuviškų kny-gynų išteigė turtais per-tekusi amerikinė lietu-vija? Net tautinis lietu-vių muziejus atsirado private iniciatyva ir private auka. Kur ame-rikinės lietuviškos pa-veiklų galerijos? Lo-kalinių bendruomenių va-dovybei visa tai atrodo nerealiūs svaichiojimai. Pakanka suėjus pabėda-voti apie solidarumo mo-kesčio nesumokėjimą. Bet ar yra bent paskata tokiam mokesčiui mokėti, jei metai iš metų Bendruomenė tikrai aik-voja si neturintiems iš-liekamos reikšmės su-važiavimams ir sąskry-džiams. Ir dabar anali-zuojama Dirvos anketa, aiškia dauguma iparei-goje Bendruomenę pasi-skirti vien tik kultū riniam veikimui.

Australijos lietuviai našiai įžengė į šią sri-tį. Kolektyvinis bendra-darbiavimas atnešė sa-vo vaisius. Lietuvių na-mai (su mažyte ameri-kiečių talka), bibliotekos kad ir kuklios dailininkų santalkos, byloja, kad darbas eis pirmyn ir plė-sis.

Visoje isteriškoje "bendravimo ir dialogo"

TREČIOJI BENDRUOMENĖS SPAUDOS IR RADIO DIENA TABOR FARMOS VIEŠNAGĖJE

Trečioji Bendruome-nės-Spaudos-Radijo die-na įvyko rugsėjo 19-20 dienomis Tabor Farmoje, malonioje jos naujų šeimininkų Almos ir Val-do Adamų globoje. Kaip ir pirmasias dvi, ją or-ganizavo PLB Valdyba. Dalyvavo daugelio lietu-vių laikraščių redakcijų ir radijo valandų atsto-vų. Taip pat dalyvavo Lietuvių Žurnalistų Są-jungos, PLB, JAV ir Ka-nados valdybų bei Tary-bų nariai ir keletos arti-mesnių apygardų, bei apylinkių atstovai. Atvy-ko ir kviestiniai svečiai: Lietuvos Generalinis konsulas dr. P. Dauž-vardis, VLIKo vicep. J. Audėnas, LLK vicep. V. Vaitiekūnas, ALTO pirm. E. Bartkus ir vi-cep. T. Blinstrubas ir Lietuvių Fondo Tarybos pirm. dr. K. Ambrozai-tis.

Dienos proga buvo su-rengtas simpoziumas, kurį atidarė PLB pirmi-ninkas St. Barzdukas, perdavė Lietuvos atsto-vo Washington J. Ka-jecko, VLIKo pirm. dr. K. J. Valiūno ir LLK pirm. V. Sidzikausko sveikinimus ir palinkė-jo simpoziumo dalyvius atvirai jame išsikalbė-ti. Toks išsikalbėjimas, pareiškė PLB pirm. St. Barzdukas yra reikalin-gas, nes ir LB nėra be problemų. Simpoziumui moderuoti pakvietė PLB vykd. vicep. dr. Antaną Butkų.

DR. A. BUTKAUS IŽANGINIO ŽODŽIO SANTRAUKA

Išorinės kiltų mūsų idealų atsielkime yra tokios didelės, kad pavieniu Lietuvos išlaisvi-nimo ir lietuvių išlaikymo siekimuose esame labai bejė-gūs ir todėl dalis iš mūsų grie-biamės kraštutiniams.

Vieni iš desperacijos pasi-duodame ir jokių pastangų ne-berodome. Atseit, šiuos idealus palikę dezertyuojam.

Kiti -- desperacijoje stengia-mės žodžiais išreikšti per daug "patriotinio jausmo", bet per mažai parodome šalto proto, ap-sukrumo bei tinkamų ir veik-smingų darbo priemonių pritaikymo.

Net ir kilniausių patriotinių jausmų sužadinti, juk neturime teisės užgaulioti kitus, kurių

maišatyje, iki šiol niekas nekelia balso už lie-tuvių tarpkontinentinį dialogą: amerikiečiai pas australus, australai pas amerikiečius. Loty-nų Amerika, Australija, Europa, Kanada -- tai vis išeiviškos lietuvių imperijos komponentai. Bendraudami savo tarpe atrastume daugybę nau-jų aspektų, idėjų, išei-viškojo atsparumo.

veiklos metodai mums nepatin-ka. Deja, tokių atsitikimų mū-suose vis atsitinka ir todėl šio proceso pasekoje prie iš nevil-ties, prie iš desperacijos pasi-traukiančiųjų prisideda vis dau-giau įžestųjų ir lietuviška veik-la nusivylusių žmonių!

Darbo idėjų mums netrūksta, tik trūksta sutarimo kurie darbai yra svarbesni, kurie pir-miau atliktini. Svarbiausia -- trūksta detalizuotų darbo planų ir racionalaus darbo rankų pa-skirstymo. Laikas įsisąmoninti, kad viskas atliekama laisvano-riškai, tad nesiekiame "val-džios", kurios, neturint valsty-bės, nėra. Pirmą ją atgauname. Nelaimingi tie, kurie ieško gar-bės visuomeninėje veikloje. Jos kaip to paprasto žiedo, negali-ma surasti. Darbas be konkre-tumo nėra įmanomas. Tačiau ir dideli darbai prasideda tik nuo pirmųjų užsimojimų. Susitarki-me dėl jų ir dirbkime. Pranyks įtampos, kaip pranyks tuščiažo-džiavimas. Tuomet, jei ne visi, tai didelė dalis užgautų ir vi-suomeninė veikla apsiavylusių su-grįš darban. Sugrįš dalis ir iš desperacijos ją apleidusių.

LB-nei, kuri Lietuvių Char-toj deklaruotu pavidimu siekia apjungti ir atstovauti visus lie-tuvius išeivijoje, yra labai svar-bu išgirsti ir išklausti kitų nuomones. Tad 3-čiojo PLB Val-dybos sukviesto Spaudos-Radi-jo ir Bendruomenės sustikimo proga dialogą norėtume praves-ti šio žodžio prasme: patirti, sužinoti ir pasimokyti. Pokal-byje žiūrėkime į lietuvišką gy-venimą realiai, tačiau sumeile. Kelkime tik tokias problemas, į kurias yra įmanomas atsakymas. Nekalbėkime apie viską ir iš karto, bet pasirinktą klausimą nagrinėkime dalykiškai ir giliai. Ieškokime jam pozityvūs išei-ties, sprendimo, sugestijų. Pa-klausykime velionies PLB Pir-mininko Juozo Bačiūno patari-mo ir nežiūrėkime į tuščiąją benzino tanko dalį, bet į pilnąją ir rimtai svarstykime kiek su-turima energija ir prie šių są-lygų dar galime pozityviai prie lietuviškųjų reikalų prisidėti. Didaktinių pamokymų sunku iš-vengti kalbant vien bendrybė-mis. Tad siūlau ir labai pra-šau šiandien ir rytoj keliamas problemas svarstyti pozityvaus konkretumo dvasioje -- su Ba-čiūnišku praktiškumu ir su Ba-čiūnišku tolerantiškumu kitų nuomonei.

Simpoziumo bendroji tema "Kas mums skau-da ir kaip gydyti" buvo suskirstyta į tris pagrini-dines dalis.

"Lietuvių Bendruo-menė -- jos stiprėjimo ir negalavimo ženklai" referavo Vytautas Vo-lertas. Peržvelgęs da-bartinę būseną iš visuo-meninio ir kultūrinio taš-ko, prelegentas pastebė-jo, kad Amerikoje lemia-mą reikšmę tautiniam ju-dėjimui turi ne kuri or-ganizacija, bet lietuvių gyvybė, palaikoma ne Bendruomenės "organi-zacijos" o tautinio susi-pratimo, kuris Lietuvių Bendruomenėje susitel-kęs turi lemiams reikš-mės visoms organizaci-joms. Pažymėjo, kad tiek politiniai susigrupa-

vimai tiek profesinio po-būdžio organizacijos LB neneigia, tik remia. Pa-vyzdžiu davė Ohio Lie-tuvių Gydytojų Sąjungą. Tiesa, prie LB rėmėjų prelegentas priskaitė ir tuos kurie LB poelgiais ir kietesnę nuomonę pa-reiškia; kritiškas dėme-sys rodo vertinimą. Li-tuanistinis švietimas, Lietuvių Fondo per LB išaugimas, Grandinėlės ir kitų menininkų kelio-nės, premijos rašytojų sąjungai ir kt. vaizdžiai kalba apie LB sustiprė-jimą JAV.

LB šio krašto lietuvių gyvenimui teikia milži-nišką paramą, tačiau to gyvenimo neadminis-truoja ir jo nenori admi-nistruoti.

Žiūrėdamas į ateitį, prelegentas randa ją už-klivusiam rate: kol bus lietuvių, ji egzistuos; kol ji egzistuos, bus lietu-vių. Rato sukimas pri-klausys nuo visuomenės ir pačios Bendruome-nės inercijos.

Visuomenės inercija mažės. Tam paliaus-truotį V.V. davė keletą pavyzdžių: lietuvių kal-bos mokėjimo silpnėji-mas, mišrios šeimos, lietuvių jaunimo laikinas išsijungimas iš lietuviš-ko gyvenimo sunkių stu-dijų laikotarpyje ir pla-čiai pasklidus amerikoniškuose universitetuose. Amerikoniškos ne-rūpestingumo įtakos per siėmimas ir kt. Ne tik jaunimas, bet ir vyres-nieji dar vis nesupran-ta, kad aukščiausia iš-monė yra sugebėjimas pažinti gyvenamojo krašto aplinką ir jį išpili-einti su savo natūralio-mis žymėmis bei savy-bėmis, o ne beženkliis iš-tirpimas.

Pačios LB inerciją lė-tina laiko, gal ir kantry-bės stoka reaguojant į gy-venimo sudaromąsias komplikacijas, kurios nė-ra visai išvengiamos. Anot prelegento, JAV LB šiuo metu vargina ryšiai su kraštu, santykiai su ALTa (truputį ir su VLIKu), šios šalies LB Tarybos autoriteto su-mažėjimas, netyčiomis iškilę CV sunkumai, ne-padėjo susipainiojusi Ta-rybos rinkimų eiga; bet džiugina LB atvirumas visiems klausimams, stengimasis pramatyti ateitį, visuomenės dė-mesys jai, daugelio dar-buotojų pasišventimas, demokratinė atrama į vi-suomenę ir neužmaskuo-tas darbas.

Kanceliarinė, tradi-cinė veikla tirpimo ne-sulaikys, išpėjo prele-gentas, nes pats tirpi-

mas yra tapęs tradicija. Čia gali padėti vien iš-moninga drąsa, kurios LB visados turėjo, bet kurią reikia būtinai au-ginti. Toliau kalbėtojas siūlė pradėti minties re-voliuciją visuomenėje, pasitikėti jaunimu, skir-ti dideles jėgas lituanis-tiniam švietimui, jam reikalingai literatūrai. Dėmesį kreipti į esmi-nius kalbos dalykus, be-forsavimo gramatikos taisyklių, povytautinių karalių bei Daukšos lai-kotarpio raštų. Prie PLB siūlė įsteigti poros tūkstančių dolerių sti-pendiją, bet kurio krašto jaunuoliui su litaunisti-ka surištų dalykų studi-jom. Šalia jos dar dvi šio krašto lietuvių jau-nimui.

Vytauto Volerto pra-nešimą papildė dr. S. Čepas, Kanados Krašto valdybos pirmininkas ir inž. Br. Nainys, JAV CV pirmininkas.

"Lietuvių Spauda -- kaip ji savo uždavinius mūsų visuomenėje atlieka" referavo Lietuvių Žurnalistų Sąjungos pir-mininkas Vytautas Alan-tas ir jo diskusines min-tis papildė Naujienų dien-raščio vyr. redaktorius M. Gudelis, Draugo dien-raščio red. Br. Kviklys ir Laiškai Lietuviams red. kun. J. Vaišnys, S. J. Jei šiandien lietuviš-ka knyga išeivijoje mer-di, tai to negalimapas-a kyti apie mūsų periodinę spaudą, pokalbį pradė-damas pastebėjo V. Alan-tas. Spauda, deja, tebė-ra kasdieninė duona tik vyresniajai kartai. Visa mūsų spauda stengiasi įtraukti į savo skaity-tojus ir jaunimą, bet be didesnio pasisekimo. Prelegentas pabrėžė, kad PLB Valdyba labai pasitarusiu mūsų išei-vijos istorijai, jei pamė-gintų bent apytikriai iš-aiškinti, koks lietuvių vi-suomenės nuosimtis dar domisi spauda. Patiek-tąją temą konkretizuo-damas V.A. pastebėjo, kad kiekvienas periodi-nis leidinys turi savo skaitytojus, tad būtų tiks-liau kelti klausimą: kaip tie leidiniai atlieka savo uždavinį savo skaityto-jams. Išeivijos spaudą jis suskirstė į tris pa-grindines sroves: kata-likų, liberalų ir komunis-tų. Referate tiksliau kal-bėjo tai apie tautinę lie-tuvišką mūsų spaudą, ar ji būtų vienos ar kitos pakraipos.

Ko skaitytojai nori iš spaudos? V.A. jų pagei-davimus suskirstė į 5 kategorijas:

* Skaitytojas nori lie-tuviškai, tautiškai, patri-otiskai nustelkusios spaudos;

* Jis nori informaci-jų, pirma iš vietovių ku-riose gyvena -- kroni-kos. Jis pirmo eilėn atverčia kronikos pusla-pį;

* Informacijos iš vi-sos lietuvių išeivijos kul-tūrinio, politinio ir visuo-meninio gyvenimo;

* Informacijos iš oku-puotos Lietuvos;

* Skaitytojas ne tiek jau domisi savo spaudoje apie Amerikos vidaus ir užsienio politiką, nes ją randa vietinėje spaudoje, televizijoje ir radi-jo.

(Nukelta į 4 psl.)

— SAVE AT
Mutual Federal
Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608

Peter Kazanauskas, President

Tel. 847-7747

65
ANNIVERSARY

6%
PER ANNUM

Paid and
Compounded
Quarterly

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE.
2 YEAR MATURITY

5%
PER ANNUM
REGULAR
PASSBOOK
ACCOUNT

NOW INSURED TO \$20,000.

BENDRUOMENĖS SPAUDOS IR RADIO DIENA...

(Atkelta iš 3 psl.)

V.A. atrodo, kad mūsų spauda tuos skaitytojų pageidavimus visai neblogai atlieka. Jam netekę girdėti, kad skaitytojai nusiskųstų mūsų spauda visais tais atžvilgiais.

Lietuvių spauda nėra grynai informacinė, komercinė, sensacijų besivaikanti, kaip kad pav. amerikinė spauda. Jei amerikinio laikraščio redaktorius klausia savo ausį prikišęs prie skaitytojo norėdamas patirti, ko jis pageidauja, tai lietuviško laikraščio redaktorius stengiasi savo klausytoją, priglauti prie savo krūtinės ir pašnabždėti jam į ausį, kaip jis turi galvoti ir elgtis. Mūsų spauda nuo pat "Aušros" gadinės sa-

vo skaitytojų nėra linkusi pataikauti ir savo idealų už pigią sensaciją nepardavinėti. Mūsų spaudos pionieriai ir šiandieniniai jos vadovai į spaudos uždavinius apamai ir į jos vaidmenį tautos gyvenime žiūri labai rimtai. Ir lietuvis ją laiko dideliu autoritetu visuomeniniame gyvenime. Ji jam negerovių kėlė ir smerkė, tautinių ir valstybinių idealų skelbė ir kelio rodytoja. Tokios spaudos mes norime, tokią ją ir turime, pabrėžė V. Alantas ir pasidžiaugė, kad pastaroji nenuslydo nuo senų lietuviškų tradicijų, ir kad ji tuo požiūriu savo uždavinį visuomenėje atlieka be priekaišto.

Su vyresniosios kartos pasitraukimu grei-

čiausiai turės pasitraukti ir iš Lietuvos atsivežtos nusistovėjusios mūsų spaudos tradicijos. Tad jau šiandien iškyla klausimas ar šiandieninio pobūdžio spauda be pajėgs patenkinti jaunąją savo skaitytoją? Toliau prelegentas kalbėjo apie galimybes keliems laikraščiams susijungti į vieną nesrovinių, kaip Europos Lietuvis, leidžiamas Londone. Tas jo nuomone būtų galima padaryti tik tuomet, kai pirma įvyktų persilaužimas mūsų galvosenoje. Pirma turėtume nugalėti giliai įsišaknijusias skaldijimosi tendencijas ir ypač tą prietarą, kad įvairių pažiūrų lietuviai, esant būtinam reikalui, negali sutilpti po vienu stogu. Turint galvoje mūsų skaitytojų auditorijos radiikalų pasikeitimą ne taip jau tolimoje ateityje, V. A. rodosi, turės kilti ir mūsų spaudos didžiosios reformos reikalas.

Savo pranešimą baigdamas, V.A. pastebėjo, kad jis, kaip L.Ž.S pirmininkas, gauna beveik visą mūsų periodinę spaudą ir ją skaito. Nežiūrint jos gausybės jis gerėjosi jos nežemu intelektualiniu bei profesiniu lygiu ir konstatavo kad išskyrus vieną kitą leidinį, retai kada randame ideologinės trinties. Trintis daugiau pasireiškia politiniais klausimais. Visą mūsų spaudą, išskyrus komunistinę,

tvirtai atsiremia į lietuvišką pagrindą ir kovoja už tą patį laisvos Lietuvos idealą bei lietuviybės išlaikymą.

Kaip nėra namų bendumų, taip pasitaiko ir mūsų spaudoje reiškinių, kurių kitaip jis negalėjo vadinti tik kaip "Spaudos teršimu". Tokių leidinių redaktoriai, gaminami spaudos taršalus, pamiršta, neturi arbanori prisiminti elementariausių spaudos etikos dėsnių. Prelegentas suabejojo, ar pastarieji tokiais išpuoliais tinkamai atlieka savo uždavinį visuomenėje.

Baigdamas V. Alantas tiksliai pastebėjo, kad šios dienos simpoziumo temą reikėtų ir aukštyne kojom apversti ir paklausti, kaip visuomenė savo uždavinį atlieka laikraštinkui. Jis tuo pačiu pabrėžė, kad pastaroji išpuiko, pasidarė didelė išlepusi dama, kuri stato reikalavimus laikraštinkui, bet pati neįaučia jokio išipareigojimo jo atžvilgiu, vis laukdama iš laikraštinko nuolatinės aukos.

Po to sekė Bendruomenės ir spaudos klausimais gyvos ir kartais karštokos diskusijos, kurias pabaigoje simpoziumo vaizdžiai apibūdino Stebėtojų k-jos vardu Vincas Rastenis. Jis pastebėjo, kad per tas dvi dienas buvo daug aukių grūdų, buvo ir pelų. Tačiau ir pelų papylimas tokio pobūdžio suėjimuose yra neišvengiamas, net ir naudingas, nes ir juose pasitaikė nemaža

J. GRAUDA

Apie bažnytinių komitetų papildymus

Nors tai buvo smulkus šriftas lokalinių žinių skyriuje, mūsų apdairūs bendradarbiai, sugavo žinią, ir pranešė mums. (Tartum būtų mūsų kolumna koks nors įvykių arbitras).

Žinia buvo apie Švento Antano bažnyčios Detroito parapijinį komitetą. Atseit, Šv. Antano parapijos taryba turėjo laisvus, demokratinius rinkimus. Į tarybą buvo išrinkti keli geri tautiečiai ir... (čia užduso iš smalsumo mūsų korespondentas)... ir į tų gerų tautiečių tarybą nutarta kooptuoti vieną meksikiečių atstovą su lygiai svarių balsu, kokius gavo ir rinktieji tautiečiai.

Šv. Antano parapijos bažnyčia Detroito lietuvių pastatyta bene prieš šešiasdešimt metų. Per tą laiką vis dar sugebėjo tautiečiai tvarkytis be kooptuotų kitataučių: ir mokyklos namus pastatė, ir kleboniją remontavo, ir bažnyčią dažė ir perdažinėjo...

Kitos visos Detroito lietuvių bažnyčios mirė nesava mirtimi. Vieną pastatė, kad dešimčiai metų pastovėtų, kad sugriautų. Kitoje juodukams įtaisė čiuožinėjimo salę. Paskui, nualintą, nugriovė.

-- Seni laikai, -- atsiduso senas tautietis. -- Tada bažnyčiose mūsų kunigai tokius pamokslus sakė, kad ašaromis apsiliedavome iš patriotizmo. Seni, geri laikai, ir kas dabar beprisimins?

-- O kaip dabar? -- paklausė korespondentas. -- Dabar, matai, tamista, bizniui paremti, meksikietį priimame.

-- Tai bus ir ispaniški pamokslai? -- Tai jau kaip vyskupėlis nutars, liūdnai pasakė senas tautietis. Mes susenome ir sviestas baigiasi. Aš kalbu apie lietuvišką svieta.

-- Tai kodėl gi taip? -- dar pasiteiravo korespondentas, baigdamas beviltišką pašnekėsį ir nieko konkretaus nesužinojęs.

-- Išmintu keliu einame, vienur dabar, kitur vėliau, visų parapijų tarybos "kooptuos" kitataučius. Gyvenimas smarkešnis ir už vyskupą.

dalį sveikų grūdų. Apie tai plačiau kitam Dirvos numeryje.

Tiesa, sekančiam numeryje kalbėsime ir apie Radijo temą, kurią labai vykusiai ir su dideliu šios temos žinių bei patyrimo bagažu pristatė Tėvynės Garsų Radijo programos vedėjas Juozas Stempužis. (a)

DIRVOS NOVELĖS KONKURAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1970 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta

Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMĄ MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Špionažo KAZAS

PIERRE NORD

(17)

Šeštadienį, 1969 m. vasario 22 d. įvyko staigmena. 9 val. ryto telefonas suskambėjo Wonderio biure. Skambino pulkininkas Dubois vos kelioms valandoms praslinkus po lėktuvo nusileidimo Parryjuje. Turėjo kas nors įvykti nepaprasto.

-- Wonder? Čia kalba Dubois. Bloga naujiena. Ar jūs esate atsistodę?

-- Fire! Sakyt!

-- Routier ir Elise Albrand, mano sekretorė, dinga nuo praeitos nakties.

Įsiviešpatavo trumpa tylą.

-- Ah, -- pastebėjo ramiai Wonder. -- Gerai.

-- Tai viskas ką jūs turite pasakyti? -- sušuko nervuodamasis Dubois.

Ši kartą jie pasikeitė rolėmis.

-- Aš klausiu ar neatsitiko panašiai kaip su Lenglet?

-- Ne. Ši kartą, nelaimei, priešingai. Jie pabėgo.

Wonder vos nesprogo iš pykčio, bet susilaikė ir pasakė:

-- Gerai, informuokite mane kas bus toliau.

Sudiev.

Dubois norėjo dar kažką sakyti, bet linija išsijungė.

Wonder triumfuodamas atsisuko į Harry, kuris tuo metu buvo jo biure.

-- Dabar aišku, -- pasakė Wonder. -- Kai va-

kar Dubois iš čia 2 val. po pietų išėjo, kas Prancūzijoje yra 8 val. vakaro, jis buvo vienintelis iš mūsų trijų žinąs, kad jo draugas Routier atidengtas. Ir už kelių valandų Routier dingo su savo meiluže. Kas jį išpėjo apie gresiantį pavojų?

Harry ir Annabela tylėjo.

-- Aišku Dubois, -- tęsė Wonder. -- Dubois telefonavo iš prancūzų ambasados pačiam Routier ar savo ryšio agentui. Kas liečia mane, dabar aš žinau viską kas man rūpėjo sužinoti, kad gavus leidimą išvalyti šią šnipų gaują ir parodyti prezidentui kas dedasi prancūzų vyriausybėje.

***

Naujasis Amerikos prezidentas 1969 m. vasario 21 d. išvyko kelionėn po Europos kraštus. Tačiau Saugumo Taryba susirinko be jo siaurame sąstato vasario 22 d. ne Baltuose Rūmuose, kaip įprasta, bet Valstybės Departamente, labai slapta posėdžiui ir skubiai, ko nebuvo daroma nuo Kubos raketų aferos 1962 metais spalio mėnesį.

Posėdžio tikslas buvo išsiaiškinti ir nustatyti strategiją dėl Rubio tinklo, kad prezidentas Nixonas istoriškame susitikime su de Gaulle žinotų apie ką kalbėti, kad vienas jo vyriausybės narys parsidavęs rusams. Tai jis turėjo žinoti, nes pulk. Dubois turėjo painformuoti savo vyriausybę apie savo pasimatymą su CIA vasario 21 d. ir apie paslaptį dingusių kaltinamąjį Routier.

Pagal "gerai informuotus šaltinius" štai kas dėjosio vasario 22 d. Valstybės Departamente. Wonder padarė raportą apie karinę ir politinę situaciją, trumpai paminėjęs, kad visus tuos atradimus jis padarė dėka Vlasovo-Granto pavyko sunaikinti sovietų lizdus NATO valstybių tarpe. Jis neišskėlė jokio kaltinimo prieš pulk. Dubois, bet tai atliko jo viršininkas iš CIA, kuris savo kaltinimą baigė išvada: "Laiko sąlygos buvo tokios, kad prancūzų kon-

tražvalgybos viršininkas pulk. Dubois galėjo iš prancūzų ambasados Washingtono išpėti Routier, Rubio tinklo galvą, užtenkamai anksti, kad galėtų pabėgti su savo bendrininke. Dubois padarė savo iniciatyva kad išvengus skandalo, ar pildydamas savo viršininkų įsakymus dėl to paties tikslo, arba dėl to, kad jis pats yra Rubio tinklo narys? Mes nežinome. Kadanai mes ignoruojame ir Dubois yra svarbios tarnybos viršininkas, mes keliame klausimą kiek šitame reikale yra atsakomą Prancūzijos vyriausybę. Kad nušvietus problemą, aš jums paaiškinsiu, kad prancūzų šnipas Paques, savo apsigynimui patiekė keistą argumentą. Jis sakė štai ką: "Kalbėdamasis su rusais, aš buvau teisus politinėje linijoje, kurią nubrėžė gen. de Gaulle".

Šitoks aiškinimas saugumo tarybos narių tarpe sukėlė diskusijas. Pagaliau, atstovaujantis prezidentą patarėjas paklausė CIA viršininko: "Ką jūs mums patariate?" Pastarasis atsakė:

-- Tegu prezidentas atvirai kalba su gen. de Gaulle, kad būtų sunaikintas tas skaudulys ir kad mes pagaliau žinotume ar prancūzai eina su mumis ar prieš mus.

-- Gal geriau bus, -- patarė prezidento patarėjas, -- iš abiejų pusių surinkti įrodymus ir apsvarstyti bendrame posėdyje su prancūzais. Bet tam reikia tvirtų įrodymų, kad prancūzai negalėtų diskutuoti.

-- Gerai, bet pirma reikėtų likviduoti pulkininką Dubois.

-- Gal būtų. Pamatysime. Paruoškite bylą prieš jį.

-- Jau paruošta.

-- Gerai. Duokite man po pietų dešimt kopijų. Antras posėdis bus čia rytoj tą pačią valandą. Iki to laiko aš supažindinsiu prezidentą su byla ir duosiu jums instrukcijas. Tai viskas.

(Bus daugiau)

VISŲ ŠALIŲ POGRINDININKAI VIENYKITĖSI

pogrindis

REDAGUOJA POGRINDŽIO ŠTABAS

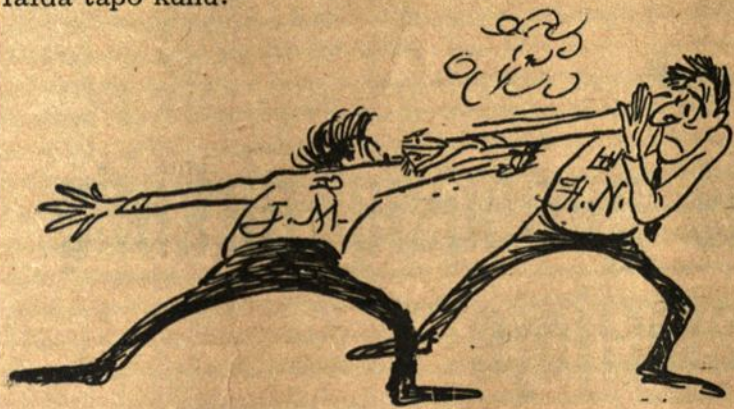
POGRINDŽIU ATEINA RUDUO

Kada ateina ruduo, nevisuomet nuotaikos turi būti laidotuvinės. Miškais ateinantis ruduo Katiliškiui atnešė 25,000 tiražą. Bet, sveikas protas pasako, kad nėra ko džiūgti, kada ruduo ateina. Ateina ruduo, ir atneša daugybę visokių politinių čiaudulių. Ir kada pagauni ideologinį šaltį, ilgai turi tam šalčiui klusniai asistuoti.

Ruduo automatiškai priverčia prisiminti pavasarį. Taip ir VLIKo Seimas, įžengęs į rudenį, ryžtasi greta politinių partijų, atmetęs bet kokią politinę kvalifikaciją, į savo tarpą įsileisti... pavasarį. Tai yra mūsų žavusis jaunimas. Kas gi gali išdrįsti ištarti "ne", jeigu čia pat prie durų mirksi Sweet-sweet-seventeen? Taip ateinantis ruduo VLIKui atsikviečia pavasarį.

Rudenį imama planuoti Jaunimo Kongresą, pavasariu kvepianti suvažiavimą. Rudeniop smagiai klausytis liuanų plokštelių. Rudeniop ir šokti smagiau. Gal, rudeniop, ir Pogrindį perversti akimis smagiau?

Vasaros kaitra nervina visuomenę. Totalinis karas savo broližiška banga sujaukia krūvon santūriuosius ir militantus. Kas galėjo pagalvoti, kad Mekas kariaus su Nagiu? Bet ta apokaliptinė prieštara tapo kūnu!

Teišgyja aistros, teviešpatauja iliuzijos, kad mes rudeniskai ir melancholiškai ramūs. Buvo, kadaise, visokie genocidai, o dabar sveikas protas gasdina čiauduliais ir šalčia pagavimu.

Uždarykime savo šiltuose namuose, užleiskime konspiracijai užuolaidas, ir... už Pogrindžio.

KADZIULIS turistas iš LTSR Amerikoje

Keli lietuviai amerikoniai kritikavo savo valdžią. Vienas kalbėjo už demokratų, kitas prieš. Vienas už respublikonų, kitas prieš.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

-- Ar nėra po stalu mikrofono?

***

-- Mes turime daug geros valios lietuvių -- kalbėjo lietuvis amerikonas, -- kurie supranta dialogo reikšmę.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

-- Dialogas yra monologas!

***

Kalbėjo lietuvis amerikonas:

-- Jie turi humoro laikraštį "Šluota", ir kaip jie dar sugeba juoktis?

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

-- Šluota yra mūsų asaruvė.

***

-- Tikrai tas geras lietuvis, kas gerai lietuviškai kalba! -- rėkė kalbėtojas iš estrados.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

-- Mūsų Sniečkus gerai kalba lietuviškai.

***

-- Matai, kokie gražūs paminklai? Tai yra šunų kapinės, -- sakė lietuvis amerikonas.

Čia priėjo Kadziulis

ir tarė:

-- O mes Liūdą Girą palaidojom Rasų kapinėse.

LITERATŪRINIAI AKIRAČIAI

PATRIOTIZMO ZIGZAGAI...

Brazdžionis pasirenka, sakytume, pranašo vaidmenį ar pranašišką formą, pačią, matyt, tokiam atvejui tinkamiausią ir išpūdingiausią. Bet ir šiuo atveju kalba ne Brazdžionis, o poetas-šauklys, lietuvis žadintojas, už visus jaučias ir visiems dainuojąs. Taip, Brazdžionio poezija įvairi, bet jos būdingiausias bruožas ir yra tas bendrinis patrioto reikšimas.

K. Abr.
(Europos Lietuvis)

Apie tautos ir lietuvis laisvę labai daug dainavo savo laiku B. Brazdžionis -- jis kūrė patriotinę poeziją, bet laiko bėgyje, daugelis mūsų jo ta poezija pasibodėjo, ir jis tai pajutęs gaudžiai sušuko: "Aš jums dainavau apie Lietuvą, o jūs man netikėjote..." Šiandien patriotinė poezija yranemadinga.

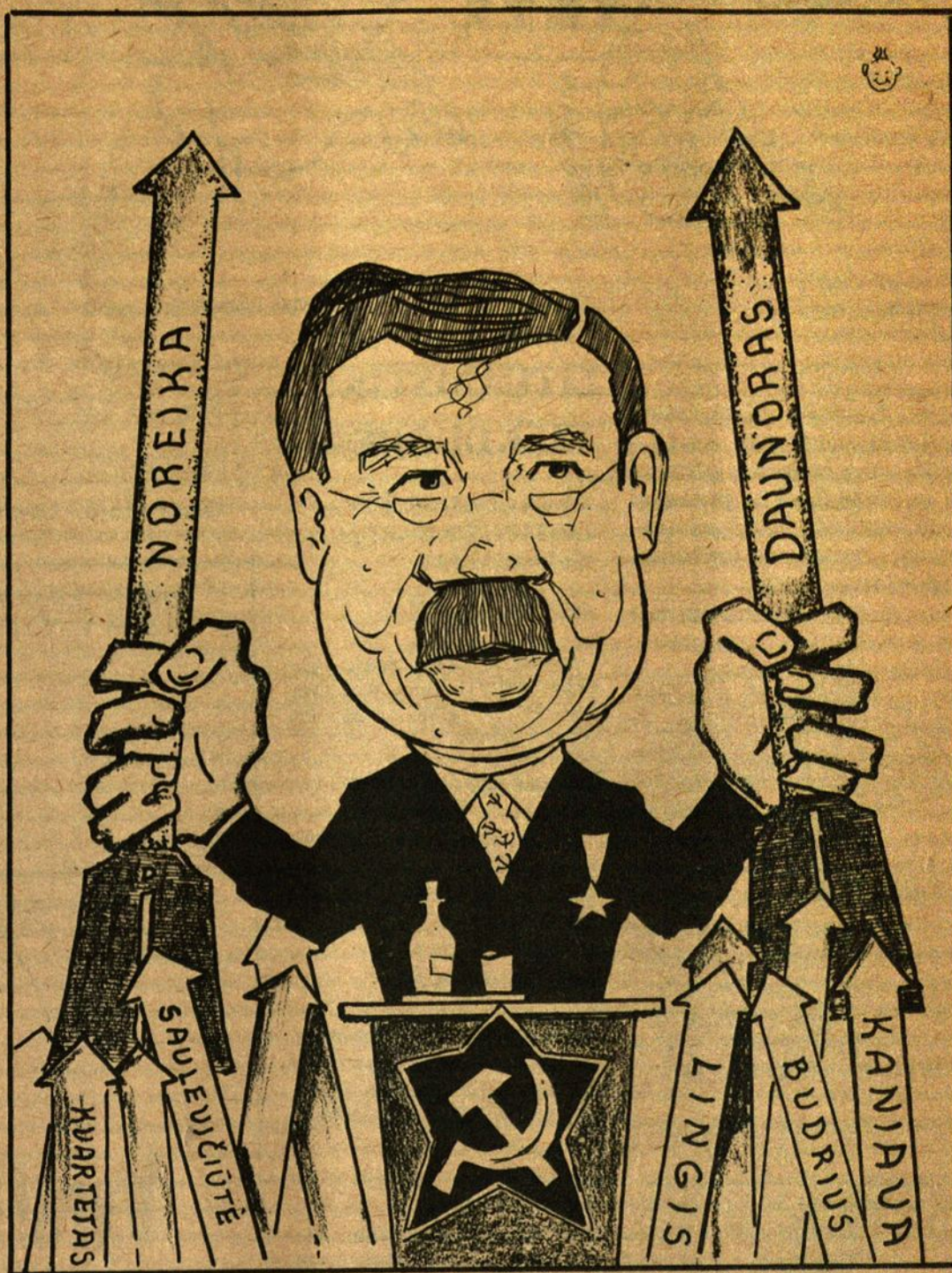
Aldona Augustinavičienė
(Naujienos)

Jean Paul Sartre, prancūzų rašytojas, kuris Vilniuje gyrė lietuvių už pavyzdinę komunistų statybą.

Varpo simpoziume A. Augustinavičienė pristatė Sartre, kaip po laisvės ir kūrybos laisvės apaštalą.

BAKTERINIO KARO IŠVAKARĖSE

SNIEČKUS: Draugai, ateinančiam užsienio koncertų sezonui, dėka mūsų išmintingosios partijos ir vyriausybės, mes turime overprodukciją bakterinio karo raketų. Sprogdamos svetimoje teritorijoje, tos raketos plačiai išsivaido nesantaikos ir savitarpinės neapykantos bakterijas buržuazinių nacionalistų tarpe.

Aušrelė Ličkutė

ODĖ KAMERTONO GALYBEI

Velniava tai velniava!
Vyksta Kubon Kaniava,
Vyksta Tokijon Noreika,
Tartum čia nėra jam steiko,
Juk mes rodėm savo norą,
Kai valiovome Daunorą.

Lyg per marą, lyg per karą,
Pas kengūrus siuntėm Barą.
Grandinėle stilizuotą
Siuntėm linksminti Bogotą.
Bet nėra galų vargų --
Reik aukų, reik pinigų.

Kremlius turi milijonus
Remt visų gastrolių ponus.
Tik paimk teisingą toną
Pagal Kremliaus kamertoną.
"Superfektinta egziė"
Pražydės nauja idilė.

Kvies Kučiūną - dirigentą
I egzotišką Taškentą.
Baras drebins Radamesą,
Nuskraidintas į Odesą.
Seno Jonušo batūta
Maskatuos ten, kur Vorkuta.

Viso elgesio šablonas:
Kamertonas - unisonas!

KROKODILO AŠAROS

Naujienos vis stenėjo:
Grandinėle surusėjo!
Konsulatas rėkė rusų:
Grandinėle priešas mūsų!

***

Užsidėjęs rausvą rūbą
Kaniava ramina Kubą.
Ir gerai, kad jis ramina --
Castro geria sachariną.

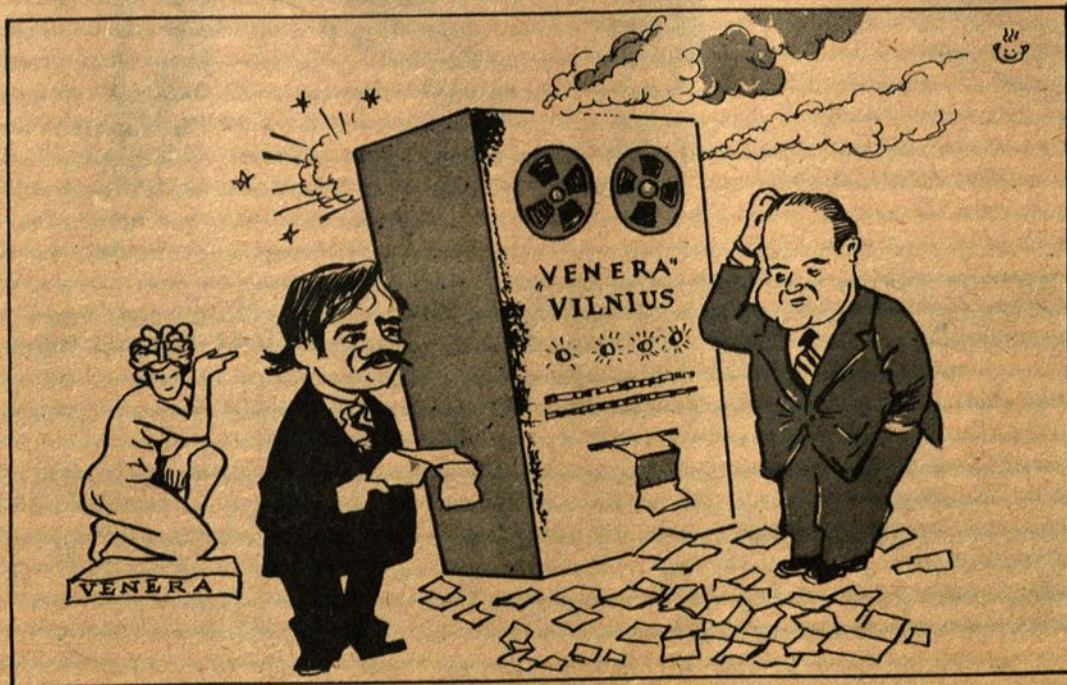
***

Už sutriuškinimą Meko
Aitvarams ir premija teko.
Juk gi žinome gerai:
Turta neša "aitvarai".

***

Kas prieš aitvarą Gaidys?
Ką Gaidys tas pabaidys?
Tegu ateičiai jis lieka
su savu juo ku-kar-rė-ku...

PRIE SUIRUSIO KOMPIUTERIO

-- Arvydai, išmieravę Veneros temperatūrą, sugadinome kompiuterį bemieruodami ALTo temperatūrą.
-- Algirdai, siųskime kompiuterį pataisyti į Vilnių. Ten įdės naujas baterijas.

PROBLEMATINIS ĮNAŠAS Į ISTORIJOS MOKSLĄ

Vilniuje išleisti devyni Kapsuko raštų tomai. Dabar Naujienos paskelbė tokių Kapsuko biografijos papildymą:

"Is kunigų seminarijos Kapsukas buvo pavarytas už nakties metu dingimą iš miegamojo ir "ėjimą pas mergas".

Pogrindžio nuomone reikia išaiškinti motyvus, dėl kurių jaunas seminaristas Kapsukas pro langą lipo pas mergas. Gal būtų jis platino Lenino Iskrą, gal būtų

jis aiškino, kaip tada aiškino marksistė Kolontai, "laisvosios meilės, išlaisvintos iš buržuazinių prietarų" teoriją, gal būtų tai buvo pats pirmasis pavyzdys Salomėjos Nėries tvirtinimui "be altorių, be sumainymo žiedų"? LTSR Kapsuko universiteto mokslinė komisija galėtų įnešti daugiau šviesos į tą naktinę Kapsuko ekskursiją pas mergas. Ta tema daktarantai galėtų rašyti darbus, kaip jie rašė apie Bimbą ir gavo "istorijos mokslų daktaro" titulą.

SPAUDOS PERLAI

"REKLAMA" LIETUVAI

Po interview su V. Rasteniu, Detroito Free Press korespondentė Judith Fruitig parašė:

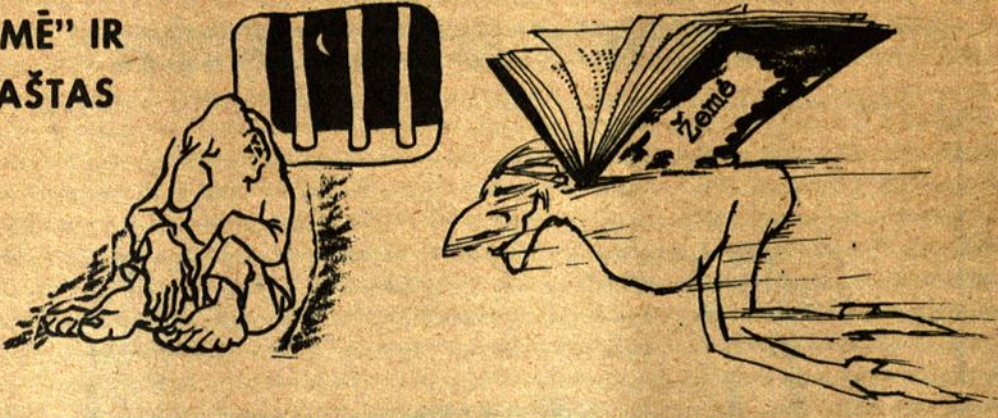
Encyclopedia Lituanica talpina visus faktus apie tą mažą sovietinę respubliką.

DANCE MACABRE

Šv. Kazimiero Lietuvių (Nukelta į 6 psl.)

"ŽEMĖ" IR KRAŠTAS

1951 metais išleistos literatūrinės antologijos "Žemė" dalyviai tebetvirtina, kad ta "Žemė" neša įkvėpimo sparnus ok, Lietuvai.

(Atkelta iš 5 psl.)

vių Kapinių Sklypų Savininkų Draugija kviečia visus į linksną pikniką... Jūsų laukia paslaugi užkandinė, atsigaivinių baras ir išpūdingi šokiai...

(Iš skelbimo)

***

Gydytojas ne Dievas, pacientas ne šėtonas, tarė dr. J. Adomavičius, pradėdamas higienos pamokslą. (Draugas)

VAIKŠČIOJANTIS DRAUGAS

Draugas pavėlavo. Atėjo jau po minėjimo, ant-rą dieną, nes laikraštis iš Chicagos į Miami eina penkias dienas, o šeštadienį visai neateina.

(Vl. Šapėnas, Draugas)

Jaunosios kartos žurnalo redaktorius: -- Lengviau redaguoti jaunimo žurnalą kaip gimtadienio žvakutes užpūst ligi galo.

FAKTAI KURIE PRAVIRKDO

FAKTAS Nr. 1

Lietuvių Rašytojų Draugija nepasveikino tradicingo telegrama trijų Partizano temos romanų autorių.

Tai užsakymas, ne menas šlovint fiction-partizanus! Pagaliau: kas susijaudina, Jei Draugija ir apsiklaulina?

FAKTAS Nr. 2

Lietuvių Rašytojų Draugija neteikia premijos knygai, kuri kur nors jau buvo premijuota, kad ir vieno dolefo premija. Tačiau

LITUANISTIKOS VILKDUOBĖS

PEDAGOGINIO LIT. INSTITUTO NARIŲ IŠSISAKYMAI

ANDRIUS MARKULIS

Institutas turėtų bandyti kurti suose kaip tik tokią medžiagą perduoti, o ne kokią neaktualią temą nagrinėti.

ARŪNAS KRUTULIS

Kursai yra truputį nuobodūs, nes metai iš metų kursų temos lieka tos pačios. Lektoriai nepaprastai sausiai perteikia visą medžiagą...

DANUTĖ BRUŠKYTĖ

Kursų temos yra neįdomios, turėtų būti suįdomintos... Rimties trūkumas nustelbia moko-mojo dalyko svarbą ir supratimą.

RAMUTĖ PLIPLYTĖ

Kursų temos neaktualios mūsų laikams. Tie kursai turėtų mus lavinti mokymo metode, o ne tokiuose dalykuose kaip dialektologijoje, akcentologijoje ir panašiai.

DANGUOLĖ STONČIUTĖ

Sitūlymas sitūlymu tepasiliko. Vėl šiais metais vargstame su tais pačiais senaisiais.

LINAS RASLAVIČIUS

Institutas bando išauklėti mokytojus, tačiau, studentams nemokant kalbos, kaip galima kitus mokyti?

(Akademinės Prošvaistės)

POGRINDIS komentarus pasi-laiko kišenėje.

savo premijuotą knygą paskelbia "geriausią" metų knygą, nesiskaitydami su faktu, kad kitos knygos jų kandidatų sąrašė nefigūravo.

Jokia knyga nėra geriausia, Jei iš kito premiją gavusi... Amen! Mes paimsim knygą pa-rankiausią, Ir paskelbsim ją "ge-riausia..." Amen! Nevadinkite to segrega-cija, Vadinkite tai labdarybės deklaracija... Amen! Amen!

LAIŠKAI POGRINDŽIUI

Piliečiai redaktoriai, asmenvardžių naudojimas jūsų laikraštyje, ypač turistų į LTSR, gali užgauti tuos asmenis. Gimtasis Kraštas ir Tiesa visuomet labai šiltai atsiliepia apie tuos as-

ELTA raidės reiškia: Engiamos Lietuvos Telegramų Agentūra.

Išėivijoje ELTA raidės reiškia: Emigracinės Lietuvos Telegramų Agentūra.

menis. Galvojame, kad jūs turite išimti tuos asmenis iš savo asmenvardyno.

M.G.B.

POGRINDŽIO atsakymas: Jeigu sugrižę į JAV turistai iš LTSR nepaneigia Tiesos arba Gimtojo Krašto "šiltųjų" aprašymų bei inter-viū su jais, skaitome kad "Tiesa" rašė tiesą. Tada mes vertiname tą faktą mūsų tiesos ženkle. Jeigu sugrižę turistai drįsta paskelbti, kad "Tiesos" tiesa yra melas (Don Kuraitis tai padarė), Pograndis atims savo vertinimą, apgai-

lestaudamas, kad "Tiesos" "tiesa" buvo ji suklaidinusi.

***

Manding Lietuvių Fon-do premija už Baltus ait-varus duota su intenci-ja. Aitvaras yra gerybių nešėjas -- ergo: reiškia parneš tą tūkstantį atgal į Lietuvių Fondą. Lietfondietis

***

Parašykite, kad A. Baronas parašė romaną Trečioji Moteris, o A. Laurinčiukas dabar Vilniuje išleidžia Vidutinę Moterį. J. Tininis išlei-do Sužadėtinę, dabar jis išleidžia Žmoną. Stebeikis

MIESTE KRAUTUVĖS VALANDOS 10 V. RYTO IKI 5:45 V. VAK. VISUOSE SKYRIUOSE 10 V. RYTO IKI 9:30 V. VAK. KASDIEN. ĮSIDĖMEKITE EAGLE STAMPS PADEDA JUMS GERIAU TAUPYTI!

MAY'S BUDGET STORES
DOWNSTAIRS

71 Anniversary Sale

Vyrai! Čia vienas iš geriausių pirkinų
mūsų istorijoje

NO-IRON

4.99

Reguliariai
6.99 iki 7.99

7,000 porų pirmos rūšies kelnų kiekvienam vyrui jūsų šeimoje.

• Vyrams pilnai kirptos "ivy" kelnės! • Jauniems vyrams "flared jeans"! • Jauniems vyrams "trim cut plaids"!

Ir tai yra! Mūsų metinis kelnų pardavime įvykis gudriems Clevelando vyrams! Kiekviena pora paruošta naudojimui.

STILIUS A: Polyester/medvilnės, nereikalaujančios prosijimo, siauros "ivy" kelnės, skoningais kvadratais. Pasirinkit tarp mėlynų ir rudų, dydžiai 29 iki 36.

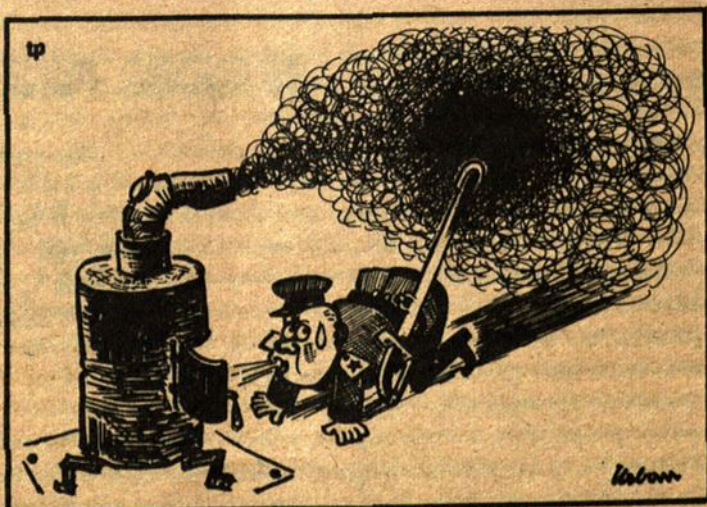
STILIUS B: Medvilnės "blue jeans in flare" stiliuje. Nuostabūs rudens dryžai arba tamsiai mėlyna "denim". Dydžiai 29 iki 36 šitoje puikioje grupėje.

STILIUS C: Pasirinkite polyester/medvilnės, arba polyester/acrylic/flanelės pilname kirpime su kilpomis diržui, išėiginės ar kasdieninės. Dydžiai 30 iki 42 arba 28 iki 32. Juodos, pilkos, alyvinės, rudos, mėlynos ar bronzinės.

MAY'S BUDGET STORE, MEN'S CLOTHING

VISOSE 7 KRAUTUVĖSE

RAŠYKIT ARBA UŽSAKYKIT TELEFONU BET KURIUO LAIKU

Aš jiems užpūsiu debesį dūmų -
te jie palaiko mane geru krūmu.

Te jie bendrauja, te jie myluoja -
te jie, kaip brolį, mane bučiuoja.

Vaizdas pro dūmus toks jau suplyšęs -
Tegu bučiuoja tai, ką atkišęs.

• Nepamirškite įsigyti bilietus į Dirvos tradicinį balių, kuris įvyks šeštadienį, rugsėjo 26 d. šv. Jurgio parapijos salėje. Automobilų aikštė prie salės bus saugoma policijos. Dėl bilietų skambinkite į Dirvą 431-6344.

DARYS PRANEŠIMĄ APIE VASARIO 16 GIMNAZIJA

Šiuo metu Amerikoje belsiankas iš Vokietijos Tėv. Bernatonis, Vasario 16 gimnazijos kuratoriaus atstovas, ši sekmadienį, rugsėjo 27 d., 12 val. Nauj. parapijos viršutinėje salėje padarys pranešimą apie Vasario 16 gimnazijos padėtį ir jos rūpesčius.

Visi lietuviai kviečiami į susirinkimą atsilankyti ir išklausti šio įdomaus pranešimo. Įėjimas veltui.

Tėv. Benatonis Clevelande yra apsistojęs pas Ed. Stepą, tel. 261-3413.

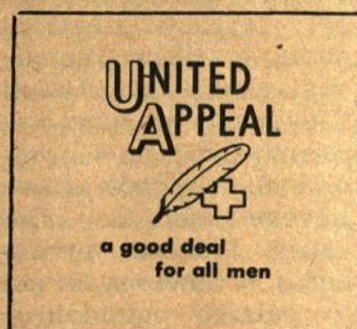
• Nors mokslas jau prasiidėjo Vysk. M. Valančiaus mokykloje, bet vaikai dar priimami. Laukiame vaikų į darželį, kurį šiais metais veda mokytoja Budrienė. Jei vaikai ir nemoka lietu-

viškai nesigėdinkit atvežti į mokyklą, nes čia jie išmoks.

• Jūratei Petraitytei pasitraukus iš Vysk. M. Valančiaus mokyklos mokytojos pareigų Eglė Giedraitytė pakviesta dėstyti tautinius šokus.

• Draugo dienraščio skelbtame rašinių konkurse Viktorija Jogaitė laimėjo I vietą, Vytautas Bankaitis III vietą ir Živilė Kliorytė pagyrimą. Šiais metais visi

trys lanko Vysk. M. Valančiaus aukštesniąją lit. mokyklą.

DIRVOS TRADICINIS

RUDENS BALIUS

ĮVYKS Š. M. RUGSĖJO 26 D., ŠEŠTADIENĮ, 7 VAL. VAK.,
ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE.

Šiame baliuje specialus garbės komitetas ir Clevelando lietuvių visuomenė pagerbs visuomenininką ir buvusį Dirvos redaktorių-leidėją

KAZĮ S. KARPIŲ, 75 METŲ AMŽIAUS SUKAKTIES PROGA.

Pagrindinis kalbėtojas bus adv. **Antanas Lapinskas**, iš Chicagos, buvęs ALT S-gos pirminkas.

Baliuje meninę programą atliks solistas **Julius Kazėnas**,

akompanuojant muzikai **Reginai Brazaitienei**.

Baliaus programos vedėjas **Vladas Vijeikis** iš Chicagos. Gros J. PAŽEMIO orkestras. Svečiai prie stalų (po 10) bus vaišinami šiltais ir šaltais užkandžiais bei gėri-

mais. Kaina asmeniui \$7.50. Vietas maloniai kviečiame rezervuoti Dirvoje — tel. 431-6344, pas A. Garmų — 481-7930, V. Blinstrubą — 531-2660, V. Stuogį — 486-2387 ir J. Mockų — 681-5295.

Automobilių pastatymo aikštėse prie salės budės policija.

PARDUODAMAS NAMAS

Euclid Colonial arti Lake Shore Blvd. 3 miegamieji, mūrinis, 1½ vonios, 2 automobilių garažas. Puikiai stovyje. Prašo \$33,900. Skambinti po 5 val. RE 1-6140. (72-73)

PARDUODAMAS NAMAS

Galima apžiūrėti nuo 6:30 iki 8:30 kiekvieną dieną. Šeštadienį ir sekmadienį nuo 1 iki 4 val. p. p. 18815 Chickasaw off E. 185 St. Netoli Naujos parapijos bažnyčios. 2 miegamieji apačioje. Vienas viršuj. Vonia apačioje. Valgomasis kambarys. Tuščias. (71-72)

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
AUTOMATIC PRESS OPERATORS
To run automatic presses
2nd shift
For medium size stamping plant. Experienced on small & medium stamping.
Good wages. Steady work & fringe benefits.
PARAMOUNT FABRICATING CO.
13595 Helen Detroit, Mich.
(313) 365-6600
An Equal Opportunity Employer (67-73)

Jus džiaugsitės gyvenimu daugiau su State Savings

MĖNESINIŲ ČEKIŲ

Mes siūsiame Jums čekį sekančią mėnesį — ir kiekvieną mėnesį — kol jūs pasakysite mums sustoti! Tik investuokite \$1,000 ar daugiau į State Savings taupymo sertifikatus — Jūs uždirbsite milžinišką 5.25% per metus, išmokamus Jums (ar kam kitam nurodytumėte) su MĖNESINIŲ ČEKIU.

Skambinkit ar atelkit pilnom smulkenom nemokamo patarnavimo!

State Savings
AND LOAN COMPANY

4065 Mayfield Rd., South Euclid
11623 Buckeye Rd., Cleveland
30500 Lake Shore Boulevard, Willowick

• Prieš atnaujinami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

**Mūsų pasiimtiną namo paką
tikriems alaus mėgėjams.**

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

5¼% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$5,000 minimum — 6 months maturity

5¼% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$5,000 minimum — 1 year maturity

6% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$10,000 minimum — 2 year maturity

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

VIETOJ GELIŲ A. SENIKUI MIRUS VILČIAI AUKOJO

Chicagoje gyveną A. A. Antano Seniko bičiuliai ir vienminčiai, vietoj gelių jo atminimui aukojo Vilties Draugijai, kurios vicepirmininku buvo velionis Antanas.

Po 20 dolerių aukojo Antanas Sprindys, Gediminas Lapėnas ir Bronius Siliūnas su šeimomis.

10 dol. aukojo Vladas Gricevičius.

Aukojusiems Vilties Draugijos valdyba ir Dirva nuoširdžiai dėkoja.

SLA 1972 M. SEIMO KOMITETAS SUDARYTAS MIAMI

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 56-tas seimas nutarė šaukti sekantį seimą 1972 m. sausį Miami, Floridoje. Šeimininku bus SLA 44 kuopa. Seimo reikalais buvo sušauktas 44-tos kuopos susirinkimas š. m. rugpjūčio 16 d. Į SLA seimo rengimo komitetą įeina Vincentas Yankus, Edvina Yankuvienė ir Marija Miščikienė. Šis komitetas jau pradėjo teirautis viešbučiuose dėl palankiausių sąlygų ir palaiko ryšius su SLA centru New Yorke.

• Vladas Radzevičius, Dirvos bendradarbis Australijoje, kaip praneša, p. L. Radzevičienė, rugsėjo 15 d. staiga susirgo ir netekęs sąmonės buvo išvežtas į ligoninę.

Linkime savo bendradarbiui greitai pasveikti ir vėl grįžti prie darbo. Jo nuolatinis skyrelis Dirvoje "Po pietų kryžiumi" tarp skaitytųjų turėjo didelį pasisekimą ir buvo mieliai skaitomas.

• JAV LB Centro valdyba nutarė ruošti Antrąjį Teatro Festivalį. Kultūros Fondo pirmininkui rašytojui Anatolijui Kairiui pavesta Festivalį organizuoti. Organizacinių darbų pradžia paskirtas pereinamojo Festivalio pelno likutis 1,500 dol.

LOS ANGELES

J. TUMO VAIŽGANTO MINĖJIMAS

Rugsėjo 19 d., šeštadienį, A. L. Tautinės Sąjungos L. A. skyrius suruošė rašytojo J. Vaižganto minėjimą.

Minėjimas vyko gražioje Lietuvių Tautinių Namų salėje ir sutraukė pilną salę iškilmingai nusiteikusių dalyvių. Tumo Vaižganto

asmenybė tebespinduliuoja nuostabių patrauklumu. Paskaitą apie rašytoją ir didįjį lietuvių Vaižgantą skaitė rašytojas Jurgis Gliuda (paskaita tilps Dirvos skylyje). Meninę dalį atliko solistė R. Auškalnytė, akompanuojant muz. O. Metrikienė. Po minėjimo (paskaitos ir meno dalies) buvo kavutė, suteikusi progos pabendrauti ir pasikalbėti.

Į minėjimą atsilankė reti svečiai iš toliau. Tai buvo Draugo red. kun. dr. J. Prunskis ir toliausias svečias prof. dr. Ant. Liūma iš Romos. Čikagiečių buvo ir daugiau.

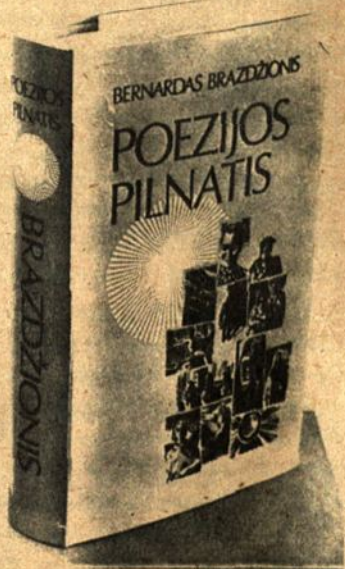
Rinktinė publika su dėmesiu sekė paskaitą: Tumas-Vaižgantas žmogus ir asmenybė. Taip pat labai gražų įspūdį paliko meno programa.

Programą pravedė ir turiningu įvadu ją pradėjo skyriaus pirmininkas dr. Juozas Jurkūnas.

Tuo būdu tolimiausia lietuvių kolonija prie Pacifiko įsijungė į J. Tumo Vaižganto minėjimus ir turiningai pagerbė jo atmintį.

(dd)

KOMITETAS BAIGIA DARBĄ

BRAZDŽIONIO POEZIJOS LEISTI KOMITETAS praneša, kad užsibrėžtą tikslą — išleisti mecenatų lėšomis BRAZDŽIONIO PILNATĮ, ir tuo būtu pagerbti poetą jo dvigubo jubiliejaus proga — yra pilnai atsiekęs ir todėl tolimesnį veikimą sustabdo. Oficialioji Komiteto likvidavimo data paskirta 1970 m. rugsėjo 26 dieną. Į komitetą kvietimą 1967 m. liepos mėn. 24 d. atsiliepė 14 garbės mecenatų, 281 mecenatas ir 50 prenumeratorių, sudėjusių iš viso \$9,060.00. (Vardinis sąrašas paskelbtas išleistoje knygoje). Pridėjus dar nuošimčius už laikomus banke pinigus, aukas ir pajamas

K.S. KARPIAUS AMŽIAUS DEIMANTINĖ SUKAKTIS

(Atkelta iš 1 psl.)

giausiai atsidavusių tautinei srovei, bet kartu dirbusių ir bendrinėms organizacijoms. Dvidešimt įvairių organizacijų jį turėjo ir tebeturi savo nariu, dažnai joms vadovavusių arėjusių kitas pareigas centriniame valdyboje. Garbės nariu jį yra pasirinkusi Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, o jos Clevelando skyrius — garbės pirmininku. Garbės narys jis yra BALFui, Lietuvių Žurnalistų Sąjungai, Čiurlionio Ansambliui ir Amerikos Lietuvių Pilie-

iš parengimo viso susidarė \$9,947.26 pajamų. Išleista iš viso \$9,529.07. Kasos likutis \$418.19.

Išleista viso 1548 knygos, iš jų 402 liuksusinių, specialiai mecenatams ir 1146 prenumeratoriams ir platinimui, taip pat gražiais, kietais viršeliais ir su aplankais. Šios knygos parduodamos po \$10.00.

Komitetas išsiuntinėjo visiems mecenatams priklausancias knygas, gi likusias knygas, klišės ir kasos likutis perduotos knygos autoriui.

Didžiausias Komitetui atpildas buvo mūsų spaudos palankūs atsiliepimai apie sėkmingą komiteto darbą. Nėra jokios abejonės, kad be plačios visuomenės paramos, taip gausiai atsiliepusiai į komiteto kvietimą, šis darbas nebūtų realizuotas. Tai vaizdžiai įrodo, kad nežiūrint mūsų priešo džiugavimų ir tvirtinimų, kad esame susiskaldę ir išsi-skaldę, svarbiuose reikaluose, kur reikalinga vienybė, mes mokame ją pademonstruoti ir tai įtikinančiai. Nepaisant visų okupanto pagirų, nei viena knyga okupuotoje Lietuvoje, per visą okupacijos laiką, nesugebėta, anot jų, "apipavidalinti", kaip gražiai ir puošniai čia, tremty išleista Brazdžionio PILNATIS.

Visiems šį gražų darbą parėmusiems: Garbės Mecenatams, Mecenatams, Prenumeratoriams, — visiems, padėjusiems paskleisti lietuvišką, patriotinį mūsų iškilaus poeto žodį Komitetas taria nuoširdžią padėką. AČIŲ Jums visiems! Kartu primename, kad dar ne visos knygos išparduotos. Tiesa, jų nedaug beliko, bet ir toms neleiskime gulėti sandėlio lentynose, paragin-kime visus, dar jų neturintiems įsigyti, kol dar ne vėlu, nes greit jos taps bibliografinė retenybė. Geriausiai rašykime betarpiu autoriui ir iš jo pirkime PILNATĮ. Jo adresas toks: Mr. B. Brazdžionis, 2210 India Street, Los Angeles, Calif. 90039.

čių Klubui Clevelande. Stebėdamas lietuvių gyvenimą ir visą laiką veikdamas nepriklausomos Lietuvos labui, jis yra parašęs ir amerikiečių laikraščiuose atspausdinęs kelis šimtus straipsnių ir laiškų, ryžtingai reaguodamas įvykius ir komentarus, nepadedančius Lietuvos laisvės atkūrimo pastangoms, arba supažindindamas amerikiečius su Lietuva, lietuvių kultūrinėmis vertybėmis, su lietuvių gyvenimu ir jų siekimais. Surinkti tie straipsniai sudarytą iš-tisą knygą.

Šiandien tenka tik stebėtis, kaip ištisus dešimtmečius Kazys S. Karpius sugebėjo leisti bei redaguoti Dirvą, reikėtis Clevelando lietuvių kolonijos veikime, vadovauti ar panašiai pareigas atsidėjusiai dirbti organizacijų valdybose, dayvauti kiekvienam svarbesniame suvažiavime, pasirūpinti Clevelando Lietuvių Kultūrinio Darželio suorganizavimu, globoti ir kecionėse lydėti a.a. paskutinį Lietuvos prezidentą A. Smetoną iki pat jo palaikų palaidojimo Knollwood mauzoliejuje ir t.t. Negana to, jis du kartu lankėsi nepriklausomoje Lietuvoje, skersai išilgai išvažinėjo JAV, būvojo Latvijoje, Švedijoje, Norvegijoje, Danijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Belgijoje, Anglijoje, Kanadoje, Meksikoje ir dar nekomunistinėje Kuboje.

Didžiausias sukaktuvininko ramstis be abejo buvo taip pat visa širdimi visuomeniniam darbui atsidėjusi jo žmona Ona Karpiuvienė, clevelandiškų verslininkų Antano ir Antaninos Virbickų dukterė, su kuria jis susituokė 1923 metais ir kuriai deja neteko atšvęsti savo gyvenimo ar timiausio draugo deimantinės sukakties...

Artėjant paskutinei lietuvių imigracijos bangai, p. Karpius, kaip ir daugelis kitų senosios kartos ateivių, visomis priemonėmis stengėsi sudaryti sąlygas, kad tik daugiau naujųjų ateivių atvyktų į šį kraštą ir savo atvykimu sustiprintų čia lietuviškąją veikimą ir visokeriopą jo reiškimąsi. Kazys S. Karpius šiandien tebėra vienas iš nedaugelio senosios kartos veikėjų, gražiai jungiančių šias abi kartas.

Daug, dar daug metų linkėtina sulaukti jam!

Kaip sutaupyti pinigus telefonuojant į tolimas vietas

Šiandien yra logiška stengtis geriausiai išnaudoti kiekvieną turimą dolerį. Tad Ohio Bell stengiasi padėti jums gauti daugiausiai naudos iš pasikalbėjimo su tolimomis vietomis.

- Kiekvieną savaitės naktį, pradedant 7 val. vak. ir visą dieną šeštadienį ir sekmadienį, jūs galite naudotis 3 minučių iš vietos į vietą telefonavimu visoje Ohio valstijoje (išskyrus salas) už 45 c. ir pridėdant taksus.

- Tiesioginio telefonavimo nuolaida yra prieinama daugumai skambinimų į kitas valstijas išsukiant jums patiens. Ir už valstijos ribų tolimų vietų telefonavimo kainos dabar yra žemesnės negu kada nors.

- Jeigu kalbate ilgiau 3 minučių, sekančios minutės yra pigesnės. Bet kadangi jūs mokate už pilną minutę, išnaudokite visą jos laiką.

- Išteskite savo dolerio vertę telefonuodami į tolimas vietas papigintu kainų laiku. Pasitikrinkite telefono knygos pradžioje arba paklauskite operatorės informaciją.

POZITYVI INFORMACIJA

Šių metų Draugo rugpjūčio 22 d. vedamajame Pr. Gr. kelia mintį dėl svetimųjų informacijos tikslumo ir pozityvumo. Autorius primena kiek yra svarbūs ne tik stambūs veikalai, bet ir mažesnės knygelės, pritaikytos "vidutiniam skaitytojui, turinčiam įtakos bent rinkimuose". Toliau rašoma: "Ypač didelės vertės moksliškai paruošti politinės padėties aptari-mai, tautybių Sovietų Rusijos okupacijoje reikalų iškėlimas ir sistemin-gas okupuotos Lietuvos kančių pristatymas. Bet negalima tylomis praeiti pro klaidas, ištisų puslapių nuplėgijavimą kas nuvertina pačius veikalus ir kelia nepasitikejimo šešėlį kitoms žinioms".

"Neliečiant šį kartą konkrečių leidinių, vis dėlto krinta į akis nesugebėjimas rengiant informacinę medžiagą, išeiti iš netolimos praeities rato. Istorija yra mokslas, kuris paduoda įvykius, pristatydama juos taip, kad šio meto žmogus juos suprastų -- kas įvyko ir kodėl taip o ne kitaip įvyko. Tai objektyvus svarstymas su visomis teigiamomis ir neigiamomis praeities įvykių pusėmis... informacija turi supažindinti svetimuosius su pagrindiniais tautos istorijos bruožais, kultūriniais siekimais ir laimėjimais, tautiniais savitu-

mais, išskiriančiais ją iš kitų tautų tarpo". To liau rašoma: "Vieni tik stengiasi apimti tą laikotarpį, kuris reiškesi Tautos atgimimu... Kiti vis dar mėgina paskleisti tuos vidinius nesutari-mus, kurių gausiai yra kiekviename krašte. Dar kiti negali apseiti be partijų kovų aprašymo, tartum tai būtų buvęs esminis tautos bruožas, tuo nuvertindami mūsų tautos praeitį ir sumenkin-dami laimėjimų pobūdį". (m.p.).

"Informacija svetimiems turėtų būti gerai paruošta. Patirtis parodė, kad negalima pasitikėti net labai gerais norais, kai tokią informaciją rengia vienas žmogus ar mažai kompetetingas kolektyvas, jeigu ji nepatikinama paskirų specialistų... Ginčytini klausimai tinka svarstyti tik savo tarpe o ne svetimųjų, kuriuos tartum kviečiame savo praeities teisėjais". (m)

RŪPESTIS

J. Augustaitytės-Vaičiūnienės poezijos knyga jau išspausdinta. Gaunama pas leidėją Joną Karvelį, 7026 So. Claremont Ave., Chicago, Il. 60636 ir pas knygy platintojus. Kaina \$3.50.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

ALUMINUM
DIE CAST OPERATOR
Opening on first shift for experienced aluminum die cast operator, good incentive rates, complete insurance program, permanent employment. Applications accepted Mon-Fri. 8 a.m. to 5 p.m.
ALUMINUM & ZINC DIE CAST CO.
262 Matzinger Rd., Toledo, Ohio (68-74)

OPERATING ENGINEERS

Must have license in refrigeration (ammonia) for City of Detroit or equivalent. Excellent wages and fringe benefits.

Apply in person at:
Personnel Dept.

THE STROH BREWERY CO.
909 E. ELIZABETH ST., DETROIT

Tautinės srovės veikėjui,

ANTANUI SENIKUI

mirus, jo žmonai DANUTEI, seseriai,

broliams ir giminėms nuoširdžią užuo-

jautą reiškia

K. M. Čėsna
J. El. Matulevičiai

Saugus ir pelningas santaupų, investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės lakštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskačius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

RŪTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525